

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 1 (3328) 2014 JANUARY - SAUSIS 7 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • www.tevzib.com • Nr. kaina – \$2

Pirmoji mintis

Sveikiname *Tėviškės žiburių* skaitytojus bei visus tautiečius, pradėjusius žengti Naujųjų metų senuoju keliu, su linkėjimais geros sveikatos ir ištvermės išlikti tuo, kas esame. Tebūna tai pirmoji mintis ir svarbus pasiryžimas.

NELIETUVIŠKŲ kultūrų apsuptyje tapatybės išsaugojimas turėtų reikšti dvasinį sustiprėjimą, tokią gyvenosenos sveikatą, kurią pastoviausiai prižiūri tik to paties siekiantys žmonės – tai mūsiškoji Bendruomenė su gausiais padaliniais ir organizuotos veiklos užmojais. Tik labai svarbu, kad toje bendrystėje nesijaustumė esantys vien tik geresnio gyvenimo ieškotojai ar jau jį pasiekę naudotojai. Priešasčių, kad nebegyvename Lietuvoje, kiekvienas turime atskirų. Bet tai neturėtų mūsų išsklaidyti atskiromis grupelėmis, kurioms ilgainiui lemta išnykti. Esame viena grupė, ir tai Lietuvių. Tik šitaip turėtų būti suprantama pasaulio lietuvija, susiorganizavusi į PLB ir jau dabar reikšmingesnė Lietuvai, negu tai kada yra buvę. Nebepopuliarus, kai kur net slepiamas, savo tautybės pabrėžimas, derinantis prie naujų sumanymų pasauliui pertvarkyti, turėtų būti atstatomas, o užsienyje gyvenantiems – būtinas, nes tik šitaip elgdamiesi jaustume tvirtesnį logišką pagrindą lietuviškam gyvenimui kurti ir jį išlaikyti. Išsižadėdami savo kilmės ar jos nevertindami, nubraukiame priežastis, kurios nurodo mums specialų tikslą išlikti savimi. Be šitokio aiškesnio ir motyvuoto nurodymo, perduodami lietuviybės reiškinius priaugančiai kartai, statytume nereikalingas kliūtis. Todėl sveikintini mokykliniai užsiėmimai mokiniams piešiant savo kilmės medžius, nurodant kilmę.

TAI pati pradžia tautinio auklėjimo, kuris turėtų prasidėti šeimose ir vaikų darželiuose. Su tuo ugdymu tampriai rišasi tautos istorija, papročiai, tradicijos, moraliniai išpareigojimai, būdo savybės, amžinųjų vertybių pažinimas ir pripažinimas. Priešiški balsai kartais bando tai įvardinti kaip atgyvenusį palikimą, nebesiderinantį su civilizuotu, laisvu ir moderniuoju pasauliu. Ieškoma krypties, skelbiančios, kad “viskas galima”, jeigu tai sutampa su naujovių ieškančia vizija. Šitokie užmojai yra net finansiškai remiami tikintis iš paramos gavėjų persitvarkymo. Praeitų metų pradžioje Gruzijos inteligentų laiškas Europos sąjungos atstovui Thomas Hammarberg, ginantis tautos tradicijas, kartu ir žmogaus prigimtinių orumą, plačiai nuskambėjo įspėjančiu balsu, kad įtakingi ir galingi valstybių vadovai, taip pat ir plačioji visuomenė būtų atsargūs su mainais, nes milijonai dolerių, skiriamų “sumodernėjimui” nėra atiduodami už “ačiū”. Kiekviena teikiama finansinė parama ar duodama paskola turėtų tuoj pat kelti klausimą, ką mes už tai turime davėjui duoti? Šiandien peršasi nemaloni mintis, nes jaučiamas lengvas, bet nuolatinis spaudimas persiorientuoti į kitokį gyvenimo būdą, tapti kažkuo pagal kažkieno kažkur sudarytą formatą. Gruzinais savo laiške aiškiai nurodė, kas tai yra ir ko tikisi vakariečiai iš rytiečių. Laikas pamąstyti. Vyriausybėms bei visuomenės vadovams, planuojantiems savo biudžetus ir nešantiems atsakomybę už šalies gerovę ir ateitį, toji klausimuose paskendus “mainų politika” gal labai paprastai atrodo: jei duoda, imk, dėkok ir būk laimingas. Ar taip iš tikrųjų turėtų būti?... ČS

Šiame numeryje

Išeivijos ir Seimo rūpesčiai – 1,4 psl.

Bažnyčia ir šeima – 2 psl.

Altruizmas etikoje – I – 2 psl.

Tiesos paieškos – dar kelyje – 3,5,7 psl.

Lukiškių aikštė be paminklo – 10 psl.

Lietuvos vyskupų konferencijos paskelbtų Šeimos metų plakatas, kurio pagrindas – kun. Ivano Marko Rupniko, SJ, sukurtos mozaikos “Šventoji Šeima” (2012) detalė Ntr. www.katalikai.lt

Išeivijos ir Seimo rūpesčiai

Rudeninė Seimo ir PLB komisijos sesija

DALIA CIDZIKAITĖ

Dukart per metus Lietuvos respublikos parlamente posėdžiaujanti Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) komisija yra vienintelė komisija, kurioje pusė – dešimt iš dvidešimties – jos narių sudaro ne seimo nariai (atstovaujantys visoms seimo frakcijoms), o PLB atstovai. Komisija sukurta siekiant “skatinti Lietuvoje ir užsienio valstybėse gyvenančių lietuvių bendradarbiavimą, rūpintis abipuse pagalba ir parama, keistis mokslo, kultūros ir kita informacija, seimui ir kitoms valstybinėms institucijoms teikti pasiūlymus”. Kaip ir kitų seime dirbančių komisijų, taip ir seimo ir PLB komisijos vaidmuo yra patariamasis.

Komisijos posėdžių dienotvarkė sudaroma tradiciškai atsižvelgiant į PLB atstovų pageidavimus. Šių metų lapkričio 12-15 d.d. posėdžiavusi komisija gilinosi ir į naujas, ir į jau ankstesniuose posėdžiuose nagrinėtas temas. Iš naujų temų – išskirtinos diskusijos dėl atskiros rinkimų apygardos užsienyje gyvenantiems piliečiams įsteigimo, verslo plėtros Lietuvos regionuose klausimus, teisėtvarkos padėties Lietuvoje aptarimą; išgirsti pranešimai apie pilietiškumo ir tautiškumo ugdy-

mą Lietuvoje ir užsienyje, gerontologijos centrų veiklą Lietuvoje, Lietuvos atvykstamąjį turizmą, gilintasi į programos “Politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų narių sugrįžimo į Lietuvą” įgyvendinimo problemas.

Jau anksčiau nagrinėtų temų taikiklyje buvo dvigubos pilietybės instituto praplėtimo Lietuvoje klausimas, “Globalios Lietuvos” programa bei jos įgyvendinimas, lietuvių kalbos padėtis, LR Darbo kodeksas ir būtinos jo reformos, Lietuvos energetinis saugumas ir pasiruošimas 2014 metų Dainų šventei. Per tris dienas išklausyta beveik 30 pranešimų.

Ar atskira apygarda įveiks rinkėjų pasyvumą?

Į jau ne pirmus metus užsienio lietuvių keliamą atskiros rinkimų apygardos užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams įsteigimo klausimą atsakymo ieškojo seimo narė, nuo 2004 metų užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams šalies parlamente atstovaujanti Irena Degutienė. Savo pranešime trumpai apžvelgusi kitų Europos sąjungos narių patirtį šiuo klausimu ir palyginusi ją su Lietuvos taikoma dabartine politika, seimo narė pastebėjo, jog, nors ES narių praktika šiuo klausimu gana įvairuoja, paly-

ginti su kitomis narėmis (į savo analizę ji taip pat įtraukė Izraelį), Lietuva nėra nei blogesnė, nei geresnė. Atsiliepdama į užsienyje gyvenančių tautiečių nuolat išsakomą norą sukurti jiems galimybę turėti atskirą atstovą seime, be to, pastebėjusi, jog Naujamiesčio vienmandatė apygarda yra pati didžiausia (su daugiau nei 51,000 rinkėjų) ir dėl to gana sudėtingai administruojama, ji siūlė pagalvoti apie galimybę įsteigti atskirą rinkimų apygardą užsienyje gyvenantiems LR piliečiams. Pasak Degutienės, šiandien yra pats geriausias laikas šį klausimą svarstyti ir spręsti, mat šiuo metu Lietuvos Vyriausioji rinkimų komisija kaip tik peržiūri visų vienmandatėlių apygardų (šiuo metu visi užsienyje gyvenantys LR piliečiai balsuoja Naujamiesčio vienmandatėje rinkimų apygardoje) ribas ir jas turėjo patikslinti iki 2013 m. pabaigos.

Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko Zenono Vaigausko teigimu, nors visos ankstesnės vyriausybės savo planuose buvo numačiusios atskiros rinkimų apygardos užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams įsteigimą, o ir ši vyriausybė tokią idėją palaiko, deja, tarp seimo narių ji nėra labai populiari.

Nukelta į 4-tą psl.

RELIGINIAME GYVENIME

Bažnyčia ir šeima

Kun. doc. dr. KĘSTUTIS RALYS

Mano brangieji, jeigu dar prieš pusę amžiaus Lietuvoje šeimos ir santuokos sąvokos buitinėje žmonių kalboje buvo taip glaudžiai susietos, jog netgi buvo sunkiai įsivaizduojamos viena be kitos, tai XX šimtmečio pabaigoje ir XXI šimtmečio pradžioje jų susiejimas kai kam pradėjo kelti abejonių, o Lietuvos respublikos seimo šeimos sampratos, juridškai susiejančios šeimą ir santuoką, svarstymas išreiškė skirtingas visuomenės nuomones ir sukėlė aršias diskusijas, kuriose atsiskleidė žmonių požiūrių įvairovė ir vieningos vertybinės sistemos bei moralės stoka.

Vakarų šalyse maždaug nuo 1965 metų, o Lietuvoje maždaug nuo 1990 metų, vykstant esminėms socialinėms, ekonominėms ir kultūrinėms reformoms, prasidėjo perėjimas prie “modernios”

šeimos. Silpnėjant tradicinės šeimos bruožams bei dvasinėms vertybėms, vis labiau įsigali modernios šeimos modelis – mažėja vedybų skaičius, tuokiamasi vyresniame amžiuje, gausėja neregistruotų “santuokų”, didėja skyrybų skaičius, gausėja nesantuokinių vaikų skaičius.

2008.VI.3 LR seimas patvirtino naują Valstybinę šeimos politikos sampratą. Naujo valstybės požiūrio į šeimą būtinumą lėmė kelios priežastys: aiškiai pastebima nesantuokinio gyvenimo tendencija, tarp jaunimo išgalintys netradicinio elgesio ir gyvenimo stereotipai, šeimos instituto silpnėjimas.

Šioje būklėje Katalikų Bažnyčia, kaip įtakingiausia Lietuvoje religinė konfesija, gali ištiesti savo pagalbos ranką asmenims, nesusigaudantiems dvasinių vertybių įvairovėje, ir asmenims, kurių vertybinės pozicijos dar tik

pradeda formuotis. Tokie asmenys – tai jaunimas, besiruošiantis santuokai. Bažnyčia bei jos tarnai ar kiti Bažnyčios poziciją pripažįstantys asmenys, deklaruodami ir skleisdami krikščioniškąją poziciją santuokos atžvilgiu, jaunimui gali suteikti tuos vertybinius ir moralinius pagrindus, kurie padėtų jam susiorientuoti požiūrių į santuoką įvairovėje ir suformuoti savą, moraliai ir psichologiškai tvirtą poziciją.

Jaunuolių rengimas katalikiškai šeimai suteikiant jiems žinių, padedant formuoti dvasinės-vertybinės pozicijas ir elgesio modelius, atitinkančius krikščioniškąsias vertybes, šiuo metu yra labiausiai pagrįstas tiek krikščioniškosios pozicijos istoriniu ir teoriniu nuoseklumu, tiek Katalikų Bažnyčios šiuo metu turimu dvasiniu ir moraliniu autoritetu Lietuvos visuomenėje.

Kai iškrenta pirmasis sniegas – džiaugiamės visi: aplink tampa lyg ir šviesiau, švariau. Parkuose ir gatvių alėjose belapiai medžiai sniego fone išryškina savo kamienų linijas, šakų ir šakelių grafikos grožį. Puraus sniego apdengtos miega šakos, kaupdamos gyvybę ateinančiam pavasariui Ntr. V. Seleznev

Altruizmas etikoje – I

Apie altruizmą etikoje, jo istorinę įvairovę ir problemas *Ateities* žurnalo nr. 2 (85) 2013 metais rašė **VERONIKA LILEIKIENĖ, Humanitarinių mokslų daktarė, Klaipėdos “Aukuro” gimnazijos mokytoja ekspertė.** Šį straipsnį pateikiame TŽ skaitytojams dalimis. Šiame numeryje – pirmoji dalis

Visuomenėse visais laikais žmogaus gyvenimo komfortą daugiau ar mažiau temdo susvetimėjimo, išnaudojimo, pagarbos stokos reiškiniai. Ir tai labai liūdna. Tačiau visuomenės veikėjai, švietėjai, ypač dvasininkai ir mokytojai, stengiasi ugdyti dorą pilietį, ieško būdų paskatinti jaunus žmones rūpintis ne tik savimi, bet ir kitais. Tai natūralu, įmanoma ir netgi siektina atsižvelgiant į socialinę žmogaus prigimtį, linkstančią į Dievą, ir krikščioniškosios esmės kultūros paveldą, grįstą *artimo meilės* grožiu. Suvokiant, kad esame globojami Aukščiausiojo, socialiai įsipareigojant ir patiriant dalijimosi džiaugs-

mą liūdesiui vietos nelieka.

Mokantis gyventi dalijantis savo gėriu su kitais, prasminga plačiau pažinti nesavanaudiškumo – altruizmo – raidą žmonijos istorijoje. *Altruizmo* sąvoka pradėta vartoti XIX š. Ją suformavo prancūzų filosofas Auguste Comte (1798-1857). Mokslininkas rėmėsi lotynišku žodžiu *alter* ir itališku – *altrui*, kurie reiškia *kitas*. Idėja kilni. Tačiau A. Comte skelbė *pozityvinę religiją*, atsisakiusią Dievo ir grįstą vien meile žmonijai. Deja, atsisakius Dievo žmogaus prigimtis, natūraliai linkstanti Dievop, tapo sumenkinta. O pagalba ir išnaudojimas prarado juos skiriančią aiškią

ribą.

Tačiau altruizmas visuomenėje įgijo platesnę reikšmę, susijusią apskritai su nesavanaudiškumu, ir tapo visuotiniu žmogaus prosocialumo (tarnystės kitiems) principu bei ugdytina savybe. O tai nėra naujas reiškinys. Istoriškai jis siekia Antikos laikus. Pažvelkime į altruizmo sampratos įvairovę istorijoje.

Altruizmas senovės Rytuose ir Graikijoje

Budizmo šalininkai (Mahajanos mokykla; V š. pr. Kr.) skelbė, kad kiekvienas, žengiantis išganymo keliu, gali tikėtis bodhisatvų pagalbos. Bodhisatvos yra nušvitimą pa-

tyrusieji. Jie myli žmones, todėl nutrūkus atgimimų ciklui atsisako pasinerti į nirvaną (gyvenimo troškimų nebeka- muojamą būklę).

Konfucionizme (ypač neokonfucionizme, kuris nuo XI š. tapo vyraujančia Kinijos filosofija) teigiama, kad žmogaus prigimtyje glūdi gebėjimas pažinti visus daiktus. Jei žmogus nugali egoistines aistras, gali susijungti su pasauliniu protu.

Daoizmo (V-III š. pr. Kr.) mokyje žmogus, kuris vadovaujasi *Dao* (Amžinuoju keliu), išsivaduoja nuo egoistinio veikimo. Moizmo atstovo Mo Dzi (V-IV š. pr. Kr.) požiūriu viso blogio pasaulyje priežastis – visuotinės žmonių meilės stygius. Jei viešpatautų visus apimanti meilė, išgalėtų taika ir gerovė – moizmas.

Senovės Graikijoje aukštą poziciją (greta logikos, metafizikos, estetikos) užėmė socialinė etika, ypač paplitusi

Aristotelio ir stoikų – ištvermės ir susivaldymo išpažinėjų – veikaluose.

Aristotelis (IV š. pr. Kr.) dorybę apibrėžė kaip vidurį tarp klaidingų kraštutinių, taip pat iškėlė dosnumo dorybę, slypinčią tarp šykštumo ir švaistymo. Tačiau esmine dorybe jis laikė draugystę – pusiausvyrą tarp koketavimo ir aišktingumo. Ja žmogus pereinas nuo individo prie bendruomenės.

Stoicizmo (IV š. pr. Kr. – II š. po Kr.) svarbiausia idėja – mokslas apie pasisavinimą. Dorovinis žmogaus siekis glūdi prigimties polinkiuose. Žmogus pasisavina jam prigimtus dalykus, atskiria naudingus nuo žalingų ir išplečia dorovinės veiklos erdvę bendruomenės naudai. Stoikas Markas Aurelijus pabrėžė, kad žmones reikia mylėti, tačiau nuoširdžiai.

(Bus daugiau)

• Mūsų uždavinys turi būti: tobulintis ir tobulinti, tobulintis pačiam ir tobulinti kitus žmones ir darbus.

Iš pal. Jurgio Matulaičio užrašų

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3 Canada

Tel. 905 275-4672 • FAX 905 275-4364 • E-mail: tevzib@rogers.com

Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija “Žiburiai”

Redaguoja: R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, red. pav. S. Katkauskaitė, techninė red. V. Tumosienė. Administratorė A. Trussow. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

METINĖ PRENUMERATA: \$85 – reguliari (paprastu paštu); \$135 – reg. (1 klasės paštu); \$105 – rėmėjo (paprastu paštu); \$155 – rėmėjo (1 klasės paštu). Oro paštu į užjūrius – \$185, paprastu paštu – \$105 (Kan. dol.); JAV: \$105 – reguliari; \$125 – rėmėjo; \$165 – 1 klasės paštu. JAV prenumeratoriai atsiskaito JAV doleriais.

Return undeliverable Canadian addresses to Circulation Dept. at mailing address above. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We thank the Lithuanian Canadian Foundation for funding the publication of parish news. We acknowledge the financial support of the Government of Canada through the Canada Periodical Fund of the Department of Canadian Heritage.

Canada

Tiesos paieškos – dar kelyje

Toronto universiteto Žydų studijų centre surengto simpoziumo *Holokaustas Lietuvoje* pranešimų apžvalga

Toronto universiteto Žydų studijų centras kartu su Lietuvos ambasada Kanadoje 2013 m. lapkričio 24 d. surengė simpoziumą „Holokaustas Lietuvoje“. Simpoziume dalyvavo ir dalyvius pasveikino studijų centro direktorius prof. J. Kopstein, prof. D. Bergen, universiteto holokausto studijų vadovė, J. Skardinskas, Lietuvos ambasados Kanadoje įgaliotasis ministeris. Pranešėjais pakviesti istorikai mokslininkai prof. Saulius Sužiedėlis (JAV), dr. Christoph Dieckmann (Vokietija), dr. S. Ginaitė (Kanada), kuri prisidėjo rengiant šį simpoziumą. Dar vienas kviestas Lietuvos istorikas Šarūnas Liekis neatvyko dėl ligos, tačiau simpoziumo vedėja D. Bergen trumpai pristatė jo biografiją ir darbuose atliktus tyrinėjimus bei išvadas. Renginyje dalyvavo klausytojų žydų grupė, studentai, taip pat Lietuvos garbės konsulas Toronte P. Kuras, KLB pirmininkė J. Kuraitė, keletas lietuvių bendruomenės narių.

SIGINA KATKAUSKAITĖ

J. Skardinskas, Lietuvos ambasados Kanadoje įgaliotasis ministeris, pradėdamas svarstybas, trumpoje ižangoje pabrėžė, kad Lietuvoje pastaraisiais metais daug atviriau ir profesionaliau svarstomi skaudūs praeities įvykiai, jų priežastys ir pasekmės bei įtaka dabartiniams dviejų tautų santykiams. Lietuvos istorikai, atsivėrus archyvams, da-

Kalba J. Skardinskas, Lietuvos ambasados Kanadoje įgaliotasis ministeris

bar gali nagrinėti praeities įvykius iš įvairių šaltinių ir pirminių dokumentų, todėl pastebimai pagausėjo reikšmingų studijų holokausto Lietuvoje tema. Tačiau dėl kalbos barjero (darbai rašomi lietuvių kalba) lietuvių istorikų darbai dar labai sunkiai pasiekia Vakarų visuomenę ir šį laikotarpį tyrinėjančius istorikus, todėl dar lėtai griauamos išankstinės, ne visada tikslios nuostatos. Tačiau suprantama, kad istorikų darbai daugiausia svarbūs akademiniui; ne mažiau svarbus kitas darbo baras – švietimas plačiajai visuomenei ir, visų pirma, jaunimui. Jau nuo 2002 metų yra sudarytos ir įdiegtos holokausto švietimo programos mokyklose, veikia pakantumo centrai. Matome, kad pavyko sudominti jaunimą ir ugdyti atvirą ir jautrų jų požiūrį ir vertinimą į šį skaudų Lietuvos istorijos tarpsnį.

Yra privalomos valstybinės holokausto programos vadovėliuose, jaunimas dalyvauja atminimo renginiuose ir pamažu pradeda susipažinti su

išnaikintos Lietuvos gyventojų grupės likimu ir paveldu. Daugiau dėmesio skiriama žydų materialiojo ir dvasinio paveldo saugojimui, jo studijoms. Bet reikia prisipažinti, kad dar nemažą kelio atkarpą teks nueiti, kol su visa atsakomybe priimsime tuos skaudžius įvykius ir jų padarinius kaip mūsų – ne kieno nors kito istorijos dalį, už kurią esame atsakingi ir mes. Šis susitikimas ir pokalbis turėtų dar daugiau paskatinti abipuses tiesos paieškas bendradarbiaujant.

Renginio dalyviams prof. Saulius Sužiedėlis (JAV) buvo pristatytas kaip ilgametis humanistikos srities specialistas su didele ir plačia patirtimi, tyrinėjant Rytų Europos istoriją, kitus šiuolaikinės visuomenės konfliktus ir reiškinius. Vašingtono, Varšuvos, Kanzas universitetuose įgijęs istoriko-tyrėjo kvalifikaciją ir patirtį, kurį laiką dirbo istoriku tyrėju JAV teisingumo ministerijoje, Millersville (Pensilvanija) universiteto genocido ir holokausto konferencijos vadovu. Nuo 1998 tarptautinės komisijos nacių ir sovietų okupantų nusikaltimų Lietuvoje tyrimų komisijos narys. S. Sužiedėlis ir 5 knygų, 60-ties istorijos studijų autorius, 2006 m. kartu su Chr. Dieckmann parengęs istorijos studiją apie holokaustą Lietuvoje.

Prof. S. Sužiedėlis savo pranešime „Istorija ir atmintis. Pokalbiai apie holokaustą Lietuvoje“ bandė paaiškinti, kaip galėjo šiuolaikinėje valstybėje kilti tokie niekada jos istorijoje nebuvo prievartos, žiaurumo ir agresijos reiškiniai. Tai pats dramatiškiausias įvykis moderniojoje Lietuvos istorijoje, kuris dar neapmąstytas visuomenėje iki galo dėl įvairių priežasčių. Būtina nagrinėti aplinkybes ir sąlygas, kurios padėtų nors iš dalies suprasti, tai kas įvyko 1941 metų vasarą. Pranešėjo nuomone, tai įvyko susiklosčius daugeliui išorinių ir valstybės istorijos aplinkybių. Tarp jų paminėtina jaunos valstybės visuomenės ir ekonomikos

Kalba prof. S. Sužiedėlis

raida su pabrėžtina tautiškuo sklaida. Toks etnocentristinis požiūris tuo metu buvo būdingas ir kitoms Europos valstybėms. Nemažiau svarbios ir kitos aplinkybės: gausėjantis gyventojų skaičius, santykiai su Lietuvoje gyvenusiais kitataučiais.

Žydai Lietuvoje gyveno daug šimtmečių, tačiau gyveno tarsi šalia lietuviškosios visuomenės, artimesni rusakalbei ar lenkiškajai aplinkai ir kultūrai. Tai prieškario metais nepadėjo sutvirtinti vieningos Lietuvos bendruomenės. Tik paskutiniaisiais nepriklausomos Lietuvos dešimtmečiais žydų bendruomenės atstovai galėjo ir stengėsi mokytis lietuvių kalbos, įsijungę į viešąjį gyvenimą.

Bet viską pertraukė 1940 metai, kurie akivaizdžiai parodė, kaip toli vieni nuo kitų savo patirtimi ir lūkesčiais buvo lietuviai ir žydai. Kas vieniems (lietuviams) sovietų okupacija buvo skaudus pralaimėjimas, kitiems (žydams, slavams) – geresnės ateities pažadas.

Lietuvos komunistų partijoje, kurios branduolys buvo Kaune, didesnioji jos dalis pagal kilmę buvo žydai, pagal išsilavinimą – pusiau bemoksliai, be profesijos ar darbo. Nesuprasdami artėjančios grėsmės iš Rusijos, jie užleido kompartijos vadovybę aktyvesnei slaviškajai grupei, kuriai sovietinė doktrina buvo artima. Nenuostabu, kad jie sutiko sovietinę okupaciją su džiaugsmu.

Nukelta į 5 ir 7 psl.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Baigiasi pirmininkavimas ES

Lietuva 2013 m. gruodžio 31 d. baigė pusę metų trukusį pirmininkavimą Europos sąjungos tarybai (ES) ir perdavė šias pareigas Graikijai. Nuo 2013 m. liepos 1 d. Lietuva buvo atsakinga už ES tarybos, į kurią renkasi visų šalių atstovai, veiklą, atstovavo šiai institucijai derybose su Europos komisija ir Europos parlamentu bei pristatė ES poziciją santykiuose su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis. Pirmininkaudama ES tarybai, Lietuva pasiekė sutarimą dėl 2014-2020 m. 960 bln. eurų ES biudžeto ir vienos esminių Bankų sąjungos dalių – bendro pertvarkymo mechanizmo. Patirtas didelis nusivylimas, kai svarbiausiame tarptautiniame pirmininkavimo renginyje – Vilniaus Rytų partnerystės viršū-

nių susitikime – Ukrainos prezidentas Viktoras Janukovyčius atsisakė pasirašyti draugijos ir laisvos prekybos sutartį su ES, pasirinkdamas glaudesnius santykius su Rusija.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė sakė, kad pirmininkavimas ES Tarybai parodė valstybės brandą, o Lietuva pateisino visos ES pasitikėjimą. Dauguma darbo grupių posėdžių, kuriems vadovavo lietuviai, vyko Briuselyje, tačiau beveik 300 pirmininkavimo renginių įvyko Lietuvoje, 22 iš jų – aukščiausio lygio susitikimai. Plati kultūrinė programa suteikė progą iš arčiau susipažinti su Lietuvos menininkais – Mikalojumi Konstantinu Čiurlioniu, Jonu Meku, Oskaru Koršunovu, Šarūnu Bartu, Violeta Urmana ir kitais.

Grėsmė iš katros pusės?

Prezidentas Vladimiras Putinas pranešė, jog Rusija dar nedislokavo raketų „Iskander“ Karaliaučiaus krašte, kaip 2013 m. gruodžio mėnesį rašė vokiečių laikraštis *Bild*. Tinklapyje buvo atkartoti V. Putino žodžiai, jog „kol kas tokio sprendimo nepriėmėme, tegul nusiramina“, kalbėdamas apie Lietuvą. „Visų antra – ginti nieko nereikia, tik nereikia nieko provokuoti atsakomiesiems veiksams“, sakė jis. Jo manymu, Maskva privalo reaguoti į NATO priešraketinės gynybos sistemą, kuri gresia Rusijai, o „Iskander“ yra tik vienas iš elementų galimo atsako. Rusijos

pareigūnai tvirtino, jog „Iskander“ raketos dislokuotos Rusijos vakarų karinėje apygardoje, bet konkrečios vietos nenurodė. Karaliaučiaus krašte jau yra dislokuotos raketų sistemos S-400.

Praėjusių metų gruodžio 19 d. Lietuvos seime gynybos ministerės Rasos Juknevičienės paklaustas, ar jis tebemanantis, kad Rusijos kovinės raketos Lietuvai tikrai nekelia jokių grėsmių, Lietuvos premjeras Algirdas Butkevičius atsakė, „kad pagal atsakingų pareigūnų pateiktą informaciją, šiandien dar negalima teigti, kad yra grėsmė Lietuvai“.

Ruošiasi euro įvedimui

Lietuvos bankas parengė euro įvedimo Lietuvoje įstatymo projektą, kurį Finansų ministerija 2013 m. gruodžio 30 d. pateikė derinti institucijoms ir visuomenei. Jame nurodoma, kad Lietuvos bankas litus į eurus nemokamai keis neribotą laiką, komerciniai bankai – pusmetį, o Lietuvos paštas – 60 dienų nuo euro įvedimo. Įstatymo projektas taip pat numato, kad nuo euro įvedimo litais bus galima atsiskaityti dar 15 dienų. Euro įvedimo įstatymą seimas pa-

tvirtins, kai Europos komisija pritars bendros ES valiutos įvedimui Lietuvoje.

Lietuva eurą įsivesti siekia nuo 2015 m. sausio 1-osios. Latvija į euro zoną įstojo š.m. sausio 1 dieną, o Estija tai padarė 2011 m. sausio 1-ąją. Tam, kad galėtų įstoti į euro zoną, valstybė narė turi atitikti vadinamuosius Maastrichto kriterijus dėl viešųjų finansų deficito, infliacijos ir skolos. Lietuvai dėl per didelės infliacijos nepavyko įsivesti euro 2007 metais.

Lietuva gerovės rodiklyje

BNS praneša, kad tradiciniame gerovės rodiklyje Lietuva šiemet užėmė 43 vietą iš 142 įvertintų valstybių. Londone įsikūręs „Legatum“ institutas įvertinimą sudarė atsižvelgdamas į šalies ekonominę būklę, švietimo padėtį, sveikatos apsaugą, valstybės valdymo kokybę ir piliečių saugumą. Šiemet rodiklyje Lietuva aplenkė penkias Europos sąjungos (ES) šalis – Latviją, Bulgariją, Kroatiją, Graikiją ir Rumuniją, taip pat kaimynines Rusiją ir Gudiją. Geriausiai Lietuva įvertinta dėl švietimo – šioje srityje Lietuva užėmė 28 vietą. Lietuvai 43 vieta buvo skirta ir pernai. Geriausiai tyrime vėl įvertinta Norvegija, kuri jau ne pirmus metus užima pirmąją vietą. Antroji vieta atiteko Šveicarijai, trečioji – Kanadai.

Pagal BNS žinias parengė R. Jonaitienė

Atkelta iš 1-mo psl.

Vaigausko nuomone, atskiros rinkimų apygardos užsienyje gyvenantiems piliečiams įsteigimas yra moderniausias dalykas, kuriuo siekiama palaikyti ryšį su užsienio tautiečiais. Tai rodo kitų valstybių patirtis. Diskusijoje šia tema kalbėję komisijos nariai išsakė ne vieną abejonę dėl tokios apygardos tikslin-

ternetas yra ateitis, pasiūlė į šį klausimą pažiūrėti įvertinus trumpalaikes ir ilgalaikes tokio sprendimo pasekmes. PLB atstovai įsitikinę, jog balsavimas internetu ilgainiui padėtų įveikti užsienyje gyvenančių Lietuvos piliečių pasyvumą rinkimuose.

procesus; atkreipti dėmesį į viešųjų paslaugų ir valstybės tarnybos kokybės gerinimą, panaikinant teisinio išsilavinimo ir mokymų trūkumus, įskaitant ir profesinės etikos stoką, ir trečia – kelti jau dirbančių teisėjų profesionalumo lygį ir tai daryti taikant

Referendumas jau tik kaip viena iš galimybių

Jau ne pirmas kartas, kai atskira sesija komisijos dienvakšėje yra skiriama Lietuvos pilietybės išsaugojimo klausimui. Gegužės mėnesį vykusią komisijos posėdžių metu skaitytuose pranešimu-

jusiems Lietuvos pilietybę, jų vaikams ir vaikaičiams bei provaikaičiams, išsaugojusiems Lietuvos pilietybę, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos ir nuo kitos valstybės pilietybės įgijimo” ir “asmenims, išvykusiems iš Lietuvos po 1990 metų kovo 11 dienos”, jei jie įvykdys keletą PLB siūlomų papildomų sąlygų. Tarp sąlygų nurodyta: per dvejus metus nuo kitos valstybės pilietybės priėmimo arba per metus nuo įstatymo galiojimo tie, kurie priėmė kitos valstybės pilietybę prieš naujo įstatymo galiojimą, apie tai turi pranešti Vidaus reikalų ministerijai ir išreikšti pageidavimą išsaugoti savo LR pilietybę; taip pat pasirašyti po nauja priesaika šaliai ir išdėstyti savo ryšį su Lietuva.

Priimtose keturiose rezoliucijose

Paskutinę sesijos dieną, lapkričio 15-ąją, seimo spaudos konferencijų salėje žiniasklaidai buvo pristatyti keturias dienas trukusių posėdžių rezultatai – patariamąsias rezoliucijas posėdžių metu svarstytais klausimais, skirtos įstatymų leidžiamajai arba vykdomajai valdžiai šalyje.

Komisija kreipėsi į seimo Konstitucijos komisiją dėl dvigubos pilietybės instituto su konkrečiomis pataisomis dabar galiojančiame Pilietybės įstatyme. Komisija taip pat kreipėsi į seimą, prašydama apsvarstyti atskiros vienmandatės apygardos įsteigimą vien tik užsienyje gyvenantiems LR piliečiams. Rezoliuciją pristatęs PLB atstovas Kęstutis Eidukonis įsitikinęs, jog toks žingsnis paskatintų užsienyje gyvenančius Lietuvos piliečius aktyviau balsuoti ir taip dalyvauti šalies politiniame ir visuomeniniame gyvenime. Komisijos kopirmininkas dr. Jonas Prunskis, perskaitęs komisijos rezoliuciją dėl verslo plėtros regionuose bei investicijų pritraukimo į Lietuvą, sakė, jog komisija ragina vyriausybę lanksčiau reglamentuoti darbo santykius Lietuvoje ir siūlo parengti Darbo kodekso pakeitimus, taip pat ragina ne mažiau nei 20% ES paramos lėšų ateityje skirti Lietuvos regionams.

Ketvirtoji komisijos rezoliucija dėl lėšų, skiriamų kultūros sklaidai užsienyje, ir Valstybinės kalbos įstatymo. Komisija siūlo vyriausybei visas lietuvių kultūrai užsienyje skirtas lėšas pavesti administruoti Lietuvos kultūros, o ne Užsienio reikalų ministerijai, taip pat kuo greičiau priimti Valstybinės kalbos įstatymą, kuris buvo parengtas dar 2006 metais. Kitą komisijos sesiją numatoma sušaukti 2014 metų birželio mėnesį.

bernardinai.lt

Išseivijos ir Seimo rūpesčiai

PLB ir LR seimo komisija, posėdžiavusi Vilniuje 2013 m. lapkričio 12-15 d.d., ir svečiai. Pirmoje eilėje 2-ra iš d. komisijos kopirmininkė Ona Valiukevičiūtė, 4-ta – PLB pirmininkė Danguolė Navickienė; 2-ras iš k. komisijos kopirmininkas dr. Jonas Prunskis, 4-ta – LR seimo pirmininkė Loreta Grauzinienė

gumo. Viena iš tokių abejonių – ar atskiros apygardos įsteigimas skatins rinkėjų užsienyje aktyvumą, mat, remiantis paskutinių rinkimų Lietuvoje statistika, šiandien balsuoja tik 11,000 užsienyje gyvenančių Lietuvos piliečių. Prelato Edmundo Putrimo nuomone, kažin ar esame pakankamai subrendę turėti savo atskirą rinkimų apygardą.

Tam iš dalies paprieštaraavo Vaigauskas, pasak kurio, jei palyginsime užsienyje registruotų rinkėjų skaičių su kitose apygardose rinkimuose dalyvaujančiųjų skaičiumi, vaizdas yra visai kitoks. “Didesniame kontekste, – pastebėjo jis, – užsienyje gyvenantys rinkėjai ne taip prastai atrodo. Tad jų skaičius yra pakankamas, kad būtų steigama viena rinkiminė apygarda”. Kiti komisijos nariai pasisakė už galimybės suteikimą užsienyje gyvenantiems piliečiams balsuoti savo tėviškės rinkiminėje apygardoje. Tai labiau pririštų tautiečius prie savo šaknų ir galbūt sumažintų šiuo metu vyraujančią pasyvumą.

Buvo ir tokių komisijos narių, norinčių Lietuvoje taikyti Izraelio vykdomą politiką šiuo klausimu – apriboti užsienyje gyvenančių Lietuvos piliečių teisę dalyvauti šalies politiniame gyvenime ir ateityje rinkimuose leisti balsuoti tik Lietuvoje gyvenantiems piliečiams arba trumpam į darbo komandiruotes svetur išvykusiems. Diskusijoje iškeltas ir dar vienas užsienio lietuviams aktualus balsavimo internetu klausimas. Jį palaiiko kone visi komisijoje PLB atstovaujantys nariai. Prel. Putrimas, kurio nuomone, in-

Teisėtvara Lietuvoje: puspilnė ar pustūštė stiklinė?

Nors lietuviai iš Lietuvos emigruoja dėl įvairių priežasčių, pripažįstama, jog, šalia ekonominių priežasčių, šandien reikia kalbėti ir apie piliečių nusivylimą ir nepasitikėjimą savo valstybe, ypač jos teisėtvara. Antros dienos posėdžių rytinė programa buvo skirta pranešimams ir diskusijoms apie teisėtvarą šalyje ir jos problemas.

Šiai temai skirtos sesijos, pavadintos “Teisinės valstybės link”, įžangoje kalbėjusi teisininkė, komisijos narė iš PLB pusės Regina Narušienė pripažino, jog tai svarbi, bet sudėtinga tema.

Konstitucinių teisių specialistė, lietuvių kilmės advokatė dr. Patricia A. Streeter, savo pranešime apžvelgusi labai konkrečią temą – teisingą bylos nagrinėjimą Lietuvoje, išvardijo ne vieną dabartinės Lietuvos teisėtvaros, kaip sistemos, trūkumą – pradedant nekokybišku teisininkų paruošimu aukštosiose mokyklose, teismų ir teisėjų tik tariama, teorine nepriklausomybe, baigiant itin nedideliu visuomenės išitraukimu į teisinę sistemą ir nepakankamą jos suvokimą. Kaip didelį trūkumą JAV lietuvi nurodė ir teisinės sistemos Lietuvoje uždaramą, izoliuotumą bei atsakomybės visuomenei nebuvimą.

Dr. Streeter išdėstė tris pasiūlymus, kaip pakeisti susiklosčiusią padėtį Lietuvos teisėtvaroje. Ji siūlo gerinti visuomenės švietimą teisiniais klausimais ir skatinti didesnę pilietinį išitraukimą į teisinius

europinę praktiką bei konsultuojantis su kitose Europos šalyse dirbančiais teisininkais.

Teisininkei iš Amerikos antrino teisininkas, advokatas Tadas Klimas, pripažinęs, jog Lietuvoje teisinė reforma nėra baigta, jog dabartinė teisinė sistema šalyje vis dar yra probleminė ir kad, net ir praėjus 23 metams po nepriklausomybės paskelbimo, ji mažai besiskirianti nuo sovietmečiu veikusios teisinės sistemos. Pasak T. Klimo, šiandienos teisėtvaroje vis dar nėra žmogaus, nėra piliečio.

Lietuvos teisininkams atstovaujantys Lietuvos advokatūros advokatų tarybos pirmininkas dr. Leonas Virginijus Papirtis ir ilgametis teisėjas, teismo pirmininkas, 2008-2012 metų kadencijos seimo narys Konstantas Ramelis komisijos narius ragino pastebėti ne pustūštę, bet puspilnę teisėtvaros stiklinę. “Daugelį problemų (teisėtvaroje) vertinu kaip augimo ir brandos trūkumus”, – pastebėjo dr. Papirtis. Jo nuomone, kiekviena valstybė privalo tai pereiti ir Lietuva tuo keliu taip pat eina. Advokatas įsitikinęs, jog kuo greičiau ji tai padarys, tuo geriau bus ir visuomenei, ir valstybei.

Ramelis atkreipė dėmesį į tai, kad nuo 2000 m. Lietuvoje pasikeitė visi kodeksai, šandien jie yra suderinti su ES galiojančiais teisės kodeksais. Tad, ilgamečio teisėjo nuomone, kliūčių Lietuvai vadinantis teisine valstybe tikrai nėra. Jis pabrėžė, jog bylos Lietuvoje sprendžiamos prilaikant įstatymų, o šalies teisėjai yra nepriklausomi ne tik teorijoje, bet ir praktikoje.

se vyravo nuomonė, jog, norint išplėsti dvigubos pilietybės instituto Lietuvoje ribas, jokio kito kelio nėra, kaip tik Konstitucijos keitimas referendumu. Tačiau šioje sesijoje komisijos nariai išgirdo kiek kitokią teisininkų nuomonę šiuo klausimu.

Seimo Konstitucijos komisijos pirmininkė Rimantė Šalaševičiūtė pastebėjo, jog po praėjusią savaitę seime įvykusios konferencijos, skirtos dvigubos pilietybės klausimui, ir po šiais metais Latvijoje priimto ir įsigaliojusio naujo pilietybės įstatymo, kuris numato gerokai platesnes dvigubos pilietybės ribas, ir Lietuva turėtų žygiuoti į priekį, o ne atgal. Pasak pirmininkės, šandien jau atsirado daugiau nuomonių ir tarp Lietuvos teisininkų, kad šį klausimą galima spręsti ir nekeičiant Konstitucijos.

PLB nuomonę išdėsčiusi Narušienė dar kartą priminė susirinkusiems, jog seimas nėra suradęs visų galimų atvejų, kada Lietuvos piliečiai, priėmę kitos šalies pilietybę, turėtų teisę išsaugoti Lietuvos pilietybę, ir dar kartą paragino pildyti ir keisti Pilietybės įstatymą, o ne pačią Konstituciją. “Jei manote, kad dvigubos pilietybės reikia užsienio lietuviams, jūs neteisūs, – sakė Narušienė. – Dvigubos pilietybės reikia Lietuvai”.

Narušienė komisijos narius supažindino su PLB teikiama Pilietybės įstatymo papildymais ir pataisymais, kuriais siūloma teisę į Lietuvos pilietybę neterminuotai išsaugoti “asmenims, iki 1941 metų birželio 15 dienos turė-

Tiesos paieškos – dar kelyje

Atkelta iš 3-čio psl.

Lietuvos žmonių sąmonėje tai liko kaip išdavystė, sukėlė gilius nepasitikėjimo jausmus, vienam kitam galbūt ir neapykantą. Tuo labiau, kad visuomenėje dar tebebuvo gyvas nusivylimas savo valstybės vadovais, kurie lemtingaisiais 1940 m. vieni Lietuvą paliko likimo valiai, kita dalis nuėjo tarnauti okupantams. Galima tik spėti – jei būtų buvęs nors mažiausias ginkluotas pasipriešinimas sovietų okupacijai, tikriausiai, įvykių raida būtų buvusi kitokia.

Visiškai su skirtingais lūkesčiais abi Lietuvos gyventojų grupės pasitiko ir II Pasaulinį karą. Žydų bendruomenėms tai buvo baimės, nežinios ir pražūties pradžia. Lietuviai dėl sovietų trėmimų, susidorojimų ir sugriautos visuomenės sanklodos ir ateities baimės pirmaisiais karo metais tikėjo, kad tai išsigelbėjimas nuo sovietinės agresijos. Tik vėliau, pamatę, kad Vokietijos politikai visai nepaiso Lietuvos norų, tapo fašistinio režimo priešininkais. Karui pasibaigus, išlikę gyvi žydai buvo išgelbėti, jų naikinimo mašina buvo sustabdyta.

Lietuviams karas su didelėmis aukomis tęsėsi dar ilgai. S. Sužiedėlis pateikė iškalbingus skaičius, kokios buvo lietuvių žmonių žūtys karo metais ir po karo, tai iliustruodamas savo gimtojo kaimo istorijomis. Turint savas žaizdas, aišku, žydų bendruomenės tragedija lyg ir priblėso, nebuvusio laiko jai apmąstyti, nors ketinimų būta. Tuojau pat po karo 1944 Vilniuje dar buvo žydų paveldo muziejus, kuris greitai, gal po poros metų, buvo uždarytas. Sovietinės santvarkos metais žydų patirta tragedija buvo padengta kitu pavadinimu – *tarybinių žmonių žudynės*, per daug nesigilinant į aplinkybes. Tad suprantama, kad vėliau žydų bendruomenės, prabilusios apie savo liūdną patirtį, rėmėsi ir tiesa, ir nuogirdomis, spėjimais, kartais pateikdamos viešumai nuotraukas ar informaciją, neatitinkančią tiesos.

Visa tai nepadėjo bendroms tiesos paieškomis, tik kėlė abipusį nepasitikėjimą. Tik Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, pradėjo keistis padėtis. Vyriausybė ir istorikai susirūpino, kad būtų ieškoma atsakymų į skaudžius klausimus, bešališkai aiškinamasi tiesa, keičiamasi informacija. Ir tiesos laukas didėja, nors kartais nelengva žvelgti į tikrovės įvykius. Pranešėjas pabrėžė, kad aptariamoms aplinkybės neatleidžia nuo kaltės

dėl įvykdytų nusikaltimų, tačiau padeda šiek tiek suprasti, kodėl jie buvo. Lietuvos visuomenei reikia priimti istorikų-tyrėjų atskleidžiamus faktus, nesvarbu, kokie būtų nemalonūs, ir juos nagrinėti. Tik taip galima priartėti prie tiesos. Tik tada, kai sunaikintos Lietuvos žydų bendruomenės tragedija taps visos Lietuvos visuomenės tragedija, Lietuvos šiuolaikinės istorijos dalimi, galima bus kalbėti apie holokausto tyrimo darbų pabaigą, abiejų visuomenių suartėjimą.

Dr. S. Ginaitės holokausto gyvenimo patirtis ir prisiminimai – tai skaudi akistata su konkrečiais įvykiais jos gimtajame mieste Kaune. Pirmosiomis karo dienomis Kaune buvo sunaikinti jos arti-

Simpoziumo pranešėjai (iš.k.) dr. S. Ginaitė, prof. S. Sužiedėlis, dr. Chr. Dieckmann

mieji, kiti buvo kalinami Kauno 7-ajame forte ir vėliau gėte, iš kur labai retam pavyko išsigelbėti. Jos asmeninė patirtis ir pasakojimas apie tuos metus, palydėtas nuotraukomis ekrane – jaudinantis ir tragiškas; praradimai nesusgrąžinami ir neatperkami. Ir galima suprasti, kad prisimenant išgyvenimus, išvados, nulemtos tos skaudžios patirties, kartais ne visai atitinka istorinę medžiagą, kurią profesionalūs holokausto tyrėjai išsamiai daug kartų tikrina iš daugelio įmanomų šaltinių. Didelės nelaimės arba grėsmės būti sunaikintam akivaizdoje nėra lengva įsiminti įvykius, nustatyti jų kaltininkus.

Apie tai, kas nulėmė Lietuvoje žydų sunaikinimo tragediją pirmaisiais ir vėlesniais karo metais kalbėjo istorikas tyrėjas dr. Chr. Dieckmann pranešime “Lietuvių bendradarbiavimas su vokiečiais ir Shoa, 1941-1944”. Dr. Chr. Dieckmann jau dešimtmetį tyrinėja II Pasaulinio karo tragediją, savo išvadas ir teiginius palydėdamas kruopščiai surinktais dokumentais, liudininkų parodymais ir atsiminimais. Jis dirbo Keele universitete (D. Britanija), šiuo metu kaip tyrėjas dirba Fritz Bauer institute, Vokietijos istorijos centre, tirdamas Holokausto įtaką Europos visuomenės raidai.

Tyrėjas išmoko lietuvių, ivrit, hebrajų, rusų kalbas, kad galėtų bešališkiau ir tiesiogiai pats įvertinti dokumentus, kalbėtis su liudininkais, skaityti atsiminimus ir kitą istorinę medžiagą originalo kalba. Tos paieškos ir išvados ir buvo surinktos į knygą, išleistą praėjusiais metais. Dr. Chr. Dieckmann knyga *German Occupation Policy in Lithuania 1941-1944* apdovanota Izraelio Yad Vašem premija. Joje išnagrinėta vokiečių nacių okupuotose valstybėse vykdyta politika, plačiau pasiremiant Lietuvos pavyzdžiu.

Dr. Dieckmann savo kalbą Toronto simpoziume pradėjo netikėtu aiškiai išsakytu teiginiu, kad visa, kas vyko Lietuvoje 1941 metų vasarą, pirmosiomis karo dienomis

vyko pagal okupacinės vyriausybės nurodymus. Pranešėjo tvirtinimu, bet kokie kiti teigimai, kad agresyvūs veiksmai prasidėjo dar prieš pasirodant vokiečiams, kad nurodymus yra davusi tuometinė laikinoji Lietuvos vyriausybė – yra nepagrįsti jokiais dokumentais.

Chr. Dieckmann nuosekliai, skaičiais ir datomis, dienų ir valandų tikslumu parodė pirmųjų savaičių okupacijos ir žydų naikinimo įvykių chronologiją, neneigdamas, kad būta pavienių nusikaltimų, tačiau visa kita vyko pagal okupacinės valdžios planus. Tačiau Lietuvos holokausto istorijoje lemtinga kita aplinkybė. Vokiečių nacių okupacinė valdžia Lietuvoje turėjusi ne daug pareigūnų, todėl valdžios įstaigose ir teisėsaugoje, ūkio srityje teko remtis lietuvių pagalba. Visi sprendimai, dr. Dieckmann teigimu, buvo priimti okupacinės valdžios, bet vykdytojai buvo okupuotieji lietuviai, prižiūrint okupacinės valdžios pareigūnams. Chr. Dieckmann pabrėžia, kad pasmerkta sunaikinimui žydų bendruomenė neturėjo jokio pasirinkimo – ji buvo pasmerkta iš anksto. Vokiečių okupantų įsakymų vykdytojai turėjo pasirinkimą – vykdyti įsakymus ar ne.

Nukelta į 7-tą psl.

KANADOS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Nesusitarta dėl pertvarkos

Praėjusių metų pabaigoje Kanados federacinės vyriausybės finansų ministeris ir provincijų bei teritorijų ministrai buvo susirinkę Meech Lake (Kvebeko provincija) į pasitarimą. Susitikime buvo svarstoma galima vieninga Kanados pensijų programos pertvarka. Daugelio provincijų finansų tvarkdariai siūlė, kad būtų padidintos darbdavių ir dirbančiųjų įmokos į Kanados pensijų fondą. Siūlytojų nuomone, senstanti Kanados visuomenė nepakankamai susitaupo senatvei, todėl ateityje vyriausybė, jos finansinės ir socialinės įstaigos patirs sunkumų. Dabar Kanados pensija yra \$12,000, o kartu su OAS

(Old Age Security) ir GIS (Guaranteed Income Supplement) sudaro ne daugiau kaip \$16,000 per metus. Tik šiek tiek daugiau nei trečdalis kanadiečių gauna privačią darbo pensiją, kitas trečdalis gyventojų neturi jokių santaupų senatvei. Dabartinės jaunosios visuomenės kartos laukia nesmagi ateitis: mažai apmokami darbai, didelės paskolos mokslui ir būstui, mažos pensijos. Siūloma pensijų įmokų permaina padidintų būtinas santaupas senatvei.

Daugelis provincijų ministrų pasiryžę įgyvendinti pensijų fondo pertvarką ir be federacinės vyriausybės pritarimo.

Permainoms dar nepasirengta

Federacinės vyriausybės sprendimas atsisakyti kaitrinių elektros lempučių pradėjo galioti nuo š.m. sausio 1 d. Federacinė vyriausybė dar 2007 metais paragino visus atsisakyti kaitrinių lempučių ir pakeisti jas brangesnėmis *Compact Fluorescent* ar CFL. Buvo nutarta dar duoti laiko prekybos kainoms nustatyti. Sprendimas buvo priimtas prieš 7 metus neabejojant, kad bus laiko tinkamai pasirengti permainai. Tačiau atėjus numatyti datai paaiškėjo, kad dar neparengti įstatymai, numatantys, kaip bus perdirbamos lemputės, kurių gamybai naudojamas nuodingasis gyvsidabris. Šiuo metu vyriausybė

dar leidžia prekiauti naujesnėmis kaitrinėmis lemputėmis. Jos šiek tiek pigesnes nei CFL ir turi mažiau gyvsidabrio. Kanados aplinkosaugos tarnyba dar rengia naujas taisykles, koks turi būti leistinas gyvsidabrio kiekis CFL lemputėse bei dėl panaudotų ar sudaužytų lempučių perdirbimo tvarkos.

Sveikatos tarnyba reikalauja, kad visi gyvsidabrio turintys gaminiai būtų atitinkamai surenkami ir perdirbami, vengiant taršos sveikatai kenksmingu gyvsidabriu. Lig šiol senas ar sudaužytas lemputes rinkusi prekybos įmonė “Home Depot” atsisakė šios paslaugos.

Gamta – neįspėjama

Lediniai klevo lapai

Praėjusieji – 2013-ieji metai orų stebėjimo istorijoje, kuri pradėta rašyti 1850 m, užregistruoti kaip septintieji rekordiniai pagal aukštesnę oro temperatūrą ir vandens lygio pakilimą, pranešė Pasaulio meteorologų organizacija (WMO) Varšuvoje vykusioje pasaulinėje konferencijoje. Didesnė oro tarša skatina aukštesnę oro temperatūrą, todėl ir gausėja neįprastų gamtos reiškinių – potvynių, sausrų ar netikėtų atšalimų,

ten, kur paprastai būna šilta. Audra *Haiyan*, užgriuvusi Filipinus su viską naikinančia jėga, viena iš didžiausių pasaulinėje orų stebėjimo istorijoje. Sausra Australijoje, potvyniai Europoje verčia stebėtis gamtos neįspėjamumu. Pasaulio orų stebėtojai nesiryžta įvardinti visų netikėtų klimato permainų priežasčių, tačiau skatina pramonines valstybes labiau rūpintis oro taršos mažinimu, nes tai viena iš staigių klimato permainų priežasčių.

Pagal Canadian Press parengė S. Katkauskaitė

LIETUVIŲ TELKINIuose

Nobelio premijos laureato viešnagė Vilniuje

2013 m. gruodžio 14 d. Lietuvos prezidentės Dalios Grybauskaitės kvietimu Vilniuje prezidentūros rūmuose lankėsi lietuvių kilmės 2013 m. Nobelio ekonomikos premijos laureatas profesorius Robert Shiller. Nobelio premijos laureatą į susitikimą su prezidente lydėjo jo šeima, brolis ir Lietuvoje gyvenantys giminaičiai. Nobelio premijos laureato pavardė Shiller yra jo senelio iš Lietuvos į JAV atsivežta pavardė Šileris. O jo senelės pavardė buvo Radvilaitė. JAV mokslininkui apdovanojimas suteiktas už reikšmingus tyrinėjimus ir darbus ekonomikos srityje. Pasaulyje yra iš viso 10 Nobelio premijos laureatų, turinčių kilmės sąsajas su Lietuva

Ntr. R. Dačkaus

St. Catharines, ON

PO SEPTYNIŲ MĖNESIŲ PERTRAUKOS mes ir vėl turime lietuviškas Mišias. Džiaugiamės ir dėkojame prel. E. Putrimui už pagalbą ir Hamiltono AV kleb. kun. Pauliui Rudinskui, OP, už sutikimą atvykti kartą per mėnesį ir aukoti mums Mišias. 2013 m. lapkričio 24, 2 v.p.p., jau gan gausiai susirinkom į tą pačią, mus ir vėl priglaudusią St. Alfred's šventovės koplytėlę, 272 Vine St., dvasiškai ir lietuviškai atgaivai Mišioms, kurias aukojo kun. Paulius Rudinskas, OP. Mišios buvo aukojamos 2013 m. gruodžio 22 d., 2 v.p.p., o nuo Naujų metų – kas trečią mėnesio sekmadienį, tuo pačiu laiku – 2 v.p.p. Dėl informacijos prašome skambinti tel. 905 934-4613.

A.a. JUOZAS KAZRAGIS, 97 metų amžiaus, iškeliavo į amžinybę 2013 m. lapkričio 8 d. Jo netekties liūdi sūnūs – Vytautas ir Romas, vaikaičiai Bryan (Amenda), Michael (Katie), Marie-Kate ir provaikaitis Jaxon. Velionis po karo atvyko į Kanadą, apsisistojęs St. Catharines, ON, ir gavęs darbą "General Motors" ten dirbo ligi poilsio dienų. Čia jis susipažino ir sumainė aukso žiedus su Juzefa, išaugino gražią šeimą, rėmė lietuviškos veiklą ir buvo uolūs parapijiečiai. Po gražaus 60 metų vedybinio gyvenimo mirė žmona (2011 m.). Paskutinę gyvenimo dalį, išgyveno prieglaudose namuose. A.a. Juozo lankymas vyko "George Dart" laidotuvių namuose 2013 m., lapkričio 10. Lapkričio 11 d. po maldų laidotuvių

koplyčioje palaidotas "Victoria Lawn" kapinėse. Vaikų žodžiais tariant "Tėte, ilsėkis ramybėje, tu užsipelnei Dievo meilę ir ramybę po 97 metų". Mes visi tariame kartu: "Ilsėkis ramybėje, mielas Juozai".

Stasė Zubrickienė

D. Britanija

POPULIARUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS šiame krašte yra *Tiesa*, einantis jau penkerius metus. Kiekvieną ketvirtadienį laikraštį galima rasti šimto Anglijos parduotuvių lentynose. Taipgi laikraštį galima gauti mėgstamuose lietuvių Londono rajonuose. Šiuo metu *Tiesa* yra platinama Euston, Lewisham, Tower Hill, Ealing Broadway, Queensway, Tottenham Hill, Charing Cross, Victoria, Becton ir Romford metro stotyse. *Tiesos* savaitinis tiražas siekia 18,000 egz. Apklausos rezultatai rodo, kad vidutiniškai vieną laikraščio numerį perskaito 25 asmenys. Taipgi iš apklausos paaiškėjo, kad *Tiesa* paskaito 65,000 žmonių.

Norvegija

BERGENO lietuvių bendruomenės lituanistinės mokyklos mokiniai ir tėvai po pamaldų 2013 m. gruodžio 21 d. susirinko į St. Paul mokyklos salę. Šioje Advento popietėje dalyvavo ir kun. Oskaras Volskis. Mokytojo Gintaro Sivilevičiaus šeimos trio sudainavo dainą *Bus jauku, jei Adventas skleis ramybę, šilumą... / atjaušim kito skausmą gerumu...*, kuri nuteikė visus susirinkimo dalyvius susikaupti. Kun. O. Volskis kalbėjo apie Advento svarbą, per kurį reikia išmokyti ramybės, tylos ir savo širdį pa-

Montrealio Šv. Kazimiero parapijos kėgliavimo (bowling) kalėdinis pokylis įvyko parapijos salėje sekmadienį, gruodžio 8. Organizatoriai: pirmininkas Harold Celtorius ir pobuvių rengėja Rita Baršauskienė

Ntr. R. Baršauskienės

ruošti, kad būtų išvengtas blogis. Pirmos klasės mokiniai pristatė simbolius apie Jėzaus gimimą. Vyresniųjų klasių mokiniai kalbėjo apie kalėdinius papročius. Buvo uždegtos žvakės, palydint mokinių giesme *Dek, liepsnele*. Toliau kun. O. Volskis kalbėjo apie žvakių reikšmę, Kūčių patiekalus, ką primena šienas po staltiese. Mokytoja Nerija skaitė kun. R. Česnio tremtyje parašytus prisiminimus *Kūčių vakaras Alchone*. **JA**

Ar pastebėjote, kad...

(Iš to paties vardo knygos)

- Žmonės nori, kad tai, kas patinka jiems, patiktų visiems.
- Neįmanoma ko nors įstumti į balą taip, kad pats neapsitaškytum.
- Dažniausiai randame tai, ko visai neieškome.
- Girtuoklį ir dainininką išgarsina gerklė.

L. Stankevičius, Montreal, QC

St. Petersburg, FL

2013 M. LAPKRIČIO 9 D.

Lietuvių klubo nariai susirinko kluban išrinkti 2014-tųjų metų Klubo pareigūnus. Klubas pirm. Vida Meiluvienė pakvietė susirinkimui pirmininkauti buvusią klubo pirmininkę Loreta Kynienę, sekretoriauti Aurelijų Kilbauską. Perskaitytas praeito susirinkimo protokolas ir priimtas be pataisų. Pirmininkaujanti Loreta Kynienė pakvietė Nominacijų komisijos pirmininkę Angelę Karnienę vesti rinkimus. A. Karnienė supažindino susirinkusius su komisijos narėmis Dale Gotceitiene ir Stefa Prialgauskiene. Dėkojo nariams, sutikusiems kandidatuoti. A. Karnienė pakvietė kandidatuojančius narius save apibūdinti ir prisistatyti. Kalbėjo Jovita Acutė-Parker, Donata Koverienė ir Rimantas Šniževičius. Rinkimuose dalyvavo 80 narių. Išrinkti: pirmininkė Vida Meiluvienė, vicepirmininkė Elena Jasaitienė, sekretorė Rima Kilbauskienė, išdininkė Elena Radvilienė; direktoriai: Laimutė Avarado, Zina Čerkienė, Donata Koverienė, Danutė Mažeikienė, Zigmantas Radvila, Rimantas Šniževičius, Angelė Straukienė. Revizijos komisija: Angelė Karnienė, Aldona Stasiukevičienė, Jonė Staškus. Pirmininkė Vida Meiluvienė visiems padėkojo.

KLUBO VALDYBA su-

rengė Kalėdinę mugę, gruodžio 19, ketvirtadienį, 12 v.d.

LIETUVIŲ KLUBE Kūčių vakarienė įvyko 2013 m. gruodžio 24, antradienį, 5 v.p.p.

SVEČIAS WATSON DUARTE, A. Kreivėnienės žentas, pagražino klubo pastato priekį, sudėdamas dekoratyvines plytas prie sienelės. Dėkojame už paaukotą ir gražiai atliktą darbą.

VIENAS PO KITO grįžta iš šiaurės Lietuvių klubo nariai. Jie sutikti su Lietuvių klubo nuotaikingu renginiu – koncertu, kurį atliko menininkai iš Lietuvos: solistai Rūta Morozovaitė, Juozas Janušaitis ir akordeonistas Artūras Kalvaitis.

PASAULYJE išgarsėjusios knygos *Between Shades of Gray*, *New York Times* įtrauktos į "best seller" knygų sąrašą, autorė Rūta Šepetys buvo atvykusi į Tampa, FL. Ten gyvenančių plk. Algimanto ir Liusės Garsių pastangomis buvo pakviesta pasidalinti mintimis apie šios knygos rašymą.

2014 M. SAUSIO 22, trečiadienį, 6 v.v. – Koncertas klube. Programoje Ieva Narkutė, V. Vytautas Landsbergis (jaunesnysis), Ramunė Landsbergienė. "Raudoni vakarai", muzika, daina, poezija, "žiauriai gražūs romansai", džiazas, pašnekesiai, ... – tai, kam žmogaus siela gali atsigalvinti švelnumu, tyrumu ir nuoširdumu... **Angelė Karnienė**

KREDITO KOOPERATYVAS LTD

www.talka.ca 830 Main St. E, Hamilton, ON L8M 1L6
Tel. 905 544-7125 Fax 905 544-7126

SĄSKAITOS		PASKOLOS	
Taupomoji sąskaita	0.25%	Asmeninės nuo	3.25%
Čekių sąskaita iki	0.25%	Nekiln. turto 1 metų	3.25%
INDĖLIAI		TFSA, RRSP ir RRIF	
90 dienų indėliai	0.50%	Kintantčios	0.50%
180 dienų indėliai	0.50%	1 metams	1.60%
1 m. term. indėliai	1.60%	2 metams	1.75%
2 m. term. indėliai	1.75%	3 metams	2.25%
3 m. term. indėliai	2.25%	4 metams	2.40%
4 m. term. indėliai	2.40%	5 metams	2.50%
5 m. term. indėliai	2.50%		

- Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai
- Narių santaupos apdraustos 6 mil. dol. kapitalu ir Kanados valdžios iki \$100,000.0 sumos draudimu

AKTYVAI VIRŠ 80 MILIJONŲ DOLERIŲ

Sekite kasdieninę informaciją apie nuosimčius TALKOJE

MASTERCARD KREDITO KORTELE
INTERAC KORTELE

DARBO VALANDOS

Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais - 9 v.r. - 5 v.p.p.
Trečiadieniais - 9 v.r. - 1 v.p.p., penktadieniais - 9 v.r. - 7 v.v.
Šeštadieniais - 9 v.r. - 12 v.p.p.
Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Tiesos paieškos – dar kelyje

Pokalbis su J. Skardinsku ir prof. S. Sužiedėliu Toronto Lietuvių Namuose

Atkelta iš 5-to psl.

Kitose Europos valstybėse, kur visuomenė visokiais būdais priešinosi okupantų veiksams ar juos buvo okupavę kitos valstybės – vokiečių sąjungininkės, režimas buvo švelnesnis, ir rezultatas buvo kitoks. Galbūt, ir Lietuvoje jis būtų buvęs kitoks, jei būtų buvę daugiau visuomenės nepritarimo. Vokietijai reikėjo klusnaus vykdytojo ir, išnaudodama bet kokias galimybes ir buvusias gyventojų nuotaikas, okupacinė valdžia atrado pakankamai padėjėjų savo sumanymams įvykdyti. Lietuva nebuvo išimtis okupuotoje Europoje; panaši, su retomis išimtimis, ir kitų okupuotųjų valstybių istorija.

Dr. Dieckmann paneigė kitą tvirtinimą, kad Lietuvos vyriausybė bendradarbiavo su naciais. Jeigu pirmosiomis karo dienomis vokiečių okupacija atrodė kaip išlaisvinimas nuo sovietų agresijos, prievartinio išvežimo ir suėmimų, tai greitai Lietuvos visuomenė suprato, kad ji esanti tik įrankiu Vokietijos politikai ir pradėjo priešintis nacių režimui. Dokumentai rodo, kaip okupacinė valdžia skundėsi negalinti surinkti vyrų tarnybai ar-

mijoje ar darbams, teko griebtis prievartos ir šantažo, sumant žymius Lietuvos žmones.

Klausantis dr. Ch. Dieckmann, negalima neįvertinti jo kaip istoriko tyrėjo profesionalumo ir pastangų išlikti bešališkam. Kalbėdamas apie savo – vokiečių tautos – nusikaltimus, jis nebando mažinti kaltės ar ieškoti pateisinimų, ir apie to meto įvykius Lietuvoje jis kalba pripažindamas tai, kas įrodoma dokumentais. Ir šio simpoziumo metu jo principinga laikysena ir surinkti įrodymai šiek tiek kirtosi su tuometinių įvykių liudininkės dr. S. Ginaitės tvirtinimais, kad tuometinė laikinoji Lietuvos vyriausybė skatinusi susidorojimą su žydais, pati savo iniciatyva įsteigusi 7-ąjį fortą ir ten kalinusi žydus, taip pat dėl ten nužudytų žmonių skaičiaus. Dr. Dieckmann pabrėžtinai pakartojo, kad visa tai įvykdyta okupacinės valdžios įsakymu ir nėra jokių įrodymų, kad būta kitaip.

Tai rodo, kaip istorikams nelengva, net ir turint tvirtus dokumentinius įrodymus, sklaidyti susidariusius mitus ir neteisingus tvirtinimus. Abu pranešėjai atsakė į simpoziumo

mo dalyvių pakartotinus klausimus apie karo pradžios žydų naikinimo įvykius, kokią reikšmę galėjo turėti holokausto įvykiams religijų skirtumai, apie dviejų genocido muziejų tikslumą Vilniuje, dabartinį Lietuvos žydų gyvenimą ir kt.

Nelengvas atviras pokalbis tikriausiai neįtikino atėjusių su išankstine nuomone apie praeitį, bet tiems, kuriems norėjosi išgirsti bešališką, profesionalių tyrimų dokumentais pagrįstą išvadą ir nuomonę, susitikimas buvo įdomus ir reikalingas. Jis parodė, kaip nelengvai istorinė tiesa skinasi kelią, bet tik ji gali įveikti skriaudų ir nuoskaudų barjerą, ieškant aiškumo ir sugyvenimo ateityje.

Tos pačios dienos popietę J. Skardinskas ir S. Sužiedėlis susitiko su lietuvių bendruomenės žmonėmis Toronto Lietuvių Namuose. Čia buvo pratęstas pokalbis ta pačia tema – kaip skatinti atvirumą ir tiesos paieškas Lietuvoje, kaip Lietuvos žydų litvakų kultūrą paversti visos Lietuvos paveldo dalimi, praturtinančia mūsų visuomenę. Svečiai išklaušė pasiūlymų, atsakė į klausimus.

(Ntrs. autorės)

PAREMKITE Tėviškės žiburius auka ar rėmėjo prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – TŽ leidėjai

ROYAL LEPAGE

Namą ar butą perkant,
parduodant Jums sąžiningai
patarnaus ir patars

DAIVA DALINDA
B.A. broker

Įstaigos – 416-236-1871
Namų – 416-763-7297

Tinklapis: www.dalindateam.com

NEMOKAMAS ĮKAINAVIMAS. PO 30 METŲ PATIRTIES,
PADĖKOJANT LIETUVIAMS, SPECIALI NUOLAIDA

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE

ir

MISSISSAUGOJE

Prisikėlimo
Kredito Kooperatyvas

Mūsų tikslas ne pelnas,
bet sąžiningas patarnavimas

Tel. 416-532-3400
www.rpcul.com

GIC

Investicijos
YPATINGOMIS KAINOMIS

1 m.	2 m.	3 m.	4 m.	5 m.
1.60%	1.75%	1.85%	2.10%	2.25%

*Taikomos kai kurios sąlygos ir apribojimai. Siūlomi produktai ir jų ypatybės gali pasikeisti arba būti atšaukti, bet kuriuo metu, be įspėjimo.

**RIBOTO
LAIKO**
18 mėn.
**GIC
PASIŪLYMAS**
1.80%

RRSP, RRIF pensijų fondai
TFSA neapmokestinama
taupomoji sąskaita

TFSA atviras, kintantis	1.50%
RRSP ir RRIF atviras, kintantis	1.45%
1 metų	1.60%
2 metų	1.75%
3 metų	1.85%
4 metų	2.10%
5 metų	2.30%

MŪSŲ ADRESAS

3 Resurrection Road
Toronto, Ontario M9A 5G1
Nemok. tel. 1-877-525-RCUL (7285)
Tel. 416-532-3400, fax 416-532-4816

ANAPILYJE

Tel. 905-566-0006, fax 905-566-1554
2185 Stavebank Rd.
Mississauga, ON L5C 1T3

SUTEIKIAME

Asmenines paskolas nuo **5.50%**
Sutarties paskolas nuo **7.00%**

**NEKILNOJAMO TURTO
PASKOLAS**

Su nekintančiu nuošimčiu	
1 metų	2.90%
2 metų	3.00%
3 metų	3.25%
4 metų	3.50%
5 metų	3.65%

**Uždaras su kintančiu
nuošimčiu** **2.90%**

Atviras su kintančiu nuošimčiu
1, 2, 3 metų **3.50%**

Ribotą kreditą su nekilnojamu
turto užstatu **3.75%**

DARBO VAL.	Centrinis skyrius	Anapilio skyrius
2013 m. gruodž. 24 d.	9:00 v.r. – 1:00 p.p.	NEDIRBSIME
2013 m. gruodž. 25 d.	NEDIRBSIME	NEDIRBSIME
2013 m. gruodž. 26 d.	NEDIRBSIME	NEDIRBSIME
2013 m. gruodž. 27 d.	9:00 v.r. – 8:00 v.v.	NEDIRBSIME
2013 m. gruodž. 28 d.	9:00 v.r. – 1:00 p.p.	NEDIRBSIME
2013 m. gruodž. 29 d.	8:30 v.r. – 12:45 p.p.	9:00 v.r. – 12:30 p.p.
2013 m. gruodž. 30 d.	9:00 v.r. – 3:30 p.p.	NEDIRBSIME
2014 m. gruodž. 31 d.	9:00 v.r. – 1:00 p.p.	NEDIRBSIME
2014 m. sausio 1 d.	NEDIRBSIME	NEDIRBSIME
2014 m. sausio 2 d.	9:00 v.r. – 8:00 v.v.	12:00 p.p. – 7:00 v.v.

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & HEATING
PRIEŠSEZONINIS ORO ŠILDYMO SISTEMŲ

PATIKRINIMAS * IŠVALYMAS * PAKEITIMAS

Skambinti

R. Jareckui

Tel. 416-825-3328

**Padėsiu Jums greitai
ir gerai
parduoti ir nupirkti
namą ar butą**

Maloniai ir sąžiningai patarnausiu

JURGIS KULIEŠIUS

Jerzy Kulesza M.Eng., Sales Representative

(416) 236-6000 www.sutton.com kuleza@sympatico.ca

Sutton **sutton group-**
assurance realty inc.,
Brokerage*

*INDEPENDENTLY OWNED AND OPERATED

Tel. tiesiogiai:
416-568-1604

LIETUVOS KULTŪROS ŽINIOS

Pagerbti Lietuvos kultūros veikėjai

Lietuvoje, metams baidantis, įprasta pagerbti žmones labiausiai pasižymėjusius kūryboje ar profesinėje veikloje, už išskirtinius nuopelnus visuomenei.

Muzikui, dirigentui, pedagogui Donatui Katkui už ilgametę koncertinę, pedagoginę veiklą ir kamerinės muzikos sklaidą paskirtas 2013 m. Santarvės ordinas “Už santarvės puoselėjimą” (“Pro augenda concordia”). Šio žymaus kultūros ir meno veikėjo, altisto, dirigento, pedagogo, muzikologo, TV muzikinių laidų dalyvio veikla ir nuopelnai Lietuvos kultūrai ir visuomenei jau 2001 m. buvo įvertinti Lietuvos valstybine premija, kitais apdovanojimais. Lietuvos muzikos ir teatro akademijos profesorius 1965 m. yra įsteigęs “Vilniaus kvartetą”, 1994 m. Šv. Kristoforo kamerinį orkestrą, o nuo 1995 m. rengia kasmetinį Šv. Kristoforo vasaros muzikos festivalį.

Prahoje – atminimo lenta dr. J. Basanavičiui

2013 m. gruodžio 10 dieną vainikavo Prahos Vinohradų rajone atidengta atminimo lenta čia gyvenusiam lietuvių tautos patriarchui, daktarui Jonui Basanavičiui.

Skulptorių S. Jurkaus, S. Plotnikovo ir architekto Vl. Balsio atminimo lenta, su joje įamžintu lietuvių vedlio į nepriklausomybę veidu, Čekijos sostinėje atidengta neatsitiktinai. Būtent Prahoje 1883 metais J. Basanavičius parengė pirmąjį lietuvių gaivinusio kultūros žurnalo *Aušra* numerį ir parašė žymiąją savo prkalbą, tapusią lietuvių tautinio atgimimo manifestu.

Praha buvo ir Basanavičiaus asmeninės laimės miestas – čia jis sutiko savo didžiąją gyvenimo meilę ir būsimą žmoną Gabriellą Eleonorą Mohl. Jų pažintis užsimezgė būtent prie namo, ant kurio nuo šiol puikuosis atminimo lenta. Ši paminklinė lenta pastatyta po kelerių Lietuvos

Žurnalistė, knygų autorė ir visuomenės veikėja Edita Mildažytė išrinkta kaip 2013-ųjų “Metų moteris”. Šis vardas jai skirtas už 12 metų vedamą televizijos laidą, skatinančią konkrečiai padėti gyvenimo nuskriaustiems žmonėms, dalintis su nepasiturinčiais, mokančią gerumo. “Metų moters” rinkimus tradiciškai rengia *Lietuvos ryto* žurnalas *Stilius*.

Kompozitorė Dalia Kairaitytė pripažinta išsimintiniausia menininke Kaune. Kauno menininkų namų Meno kolegija, padedant miesto gyventojams, 16-tą kartą rinko menininką, per 2013 m. sukūrusį reikšmingų darbų. D. Kairaitytė aktyviai ir nuosekliai puoselėja kamerinę muziką. Praėjusiais metais ji sukūrė vokalinių ciklą *Užkalbėjimai*, teatralizuotą kompoziciją *Trys paneigirikos pagal M.K. Sarbievijų* balsui, fleitai, altui ir klavesinui, išleido pirmąją autorinę garsaploktę *Regėjimai*.

ambasados Čekijoje, lietuvių skulptorių ir čekų akademikų bendradarbiavimo metų. Prie jos atsiradimo svariai prisidėjo ir J. Basanavičiaus gyvenimą Prahoje tyrinėjęs lituanistas, Masaryko universiteto dėstytojas Vaidas Šeferis, 2009 m. parengęs knygą *Mano tėvynė – prie jo širdies*, kurioje išspausdintas ir G. Basanavičiaus dienoraštis bei laiškai J. Basanavičiui.

Tarmių metų pabaigtuvės

Lietuvai 2013 metais minint Tarmių metus, Anykščiuose dvi dienas vyko šalies tarmių festivalis. Visus metus šalyje vyko Tarmių metų renginiai. Lietuvos respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė dalyvavo baigiamajame Tarmių metų renginyje. Prezidentė pasveikino ir apdovanojo kultūros žmones, aktyviai dirbančius, kad lietuvių kalbos tarmės gyvuotų: etni-

nės kultūros puoselėtoją, bardą Algirdą Svidinską, Vilniaus jaunimo teatro direktorių, aktorių Algirdą Latėną ir etnografę Indrę Skablauskaitę. Lietuvos vadovė renginyje bendravo su Lenkijos Seinų mokyklos mokiniais ir dovanų knygų jų bibliotekai. Renginyje taip pat vyko mokinių – respublikinių konkursų, skirtų Tarmių metams, laureatų pasirodymas.

Pagal Lietuvos spaudą parengė S. Katkauskaitė

Lietuvos Tarmių metų baigiamąjo festivalio Anykščiuose dalyviai kartu su Lietuvos prezidentė D. Grybauskaite

Vilniui

(Iš Šeštoji diena)

Baltos mėnesienos neprigijo:
neužauginome naktų.
Miegas be sapno nesaldus,
kaip nesaldus ir sapnas
be nakties.

Nuo nemigo pajuodusioj
gilioj drėgnoj duobėj
balti veidai ir švelnios akys.

Švintant,
Vilnius sulanksto sapną,
jį atidedamas kitam kartui,
ir atsargiai atsikelia,
kad neatsiremtų į debesis.

Vėsus rausvas mūras. Žalios šakos,
tirpstanti migla, melsvi ryto trupiniai.

Laukėm saulės. Visada gyvenime
mes laukėm saulės, bet šį kartą
ne vieni.

Jeigu dainuočiau tave, Vilniau,
tai būtų prieblandoj
už vandenyno,
kur mano metai be tavęs tušti.
Tai būtų vienumoj,
nes niekas neatstos tavęs
ir niekas nepalies manęs,
kaip tu.

Jeigu pajėgčiau išdainuoti
tavo senamiestį ir tavo širdį,
žinau: visiek
aš likčiau be tavęs.

To Vilnius

(From Šeštoji diena, The Sixth Day)

The white moonlights have not taken root:
we have not raised nights.

MARIJA SAULAITYTĖ-STANKUS (Translated by Ona Saulaitis)

Dreamless sleep is not sweet,
as dream is not sweet without night.

In a deep, damp pit, blackened by
sleeplessness, rise white faces and tender eyes.

At daybreak
Vilnius folds its dream,
putting it away for the while,
and cautiously rises
so as not to brush against the clouds.

A cool, reddish wall. Green branches,
fading mist, bluish fragments of morning.
We waited for the sun. Throughout our lives
we had been waiting for the sun,
but this time – not alone.

If I were to sing you, Vilnius,
it would be in the twilight
beyond the ocean
where my years are empty without you.

It would be in loneliness,
for nothing will ever replace you
and no one will ever touch me, as you have.

If I were able to sing
your old quarter and your heart,
I know: I would still be without you.

- Gimtoji kalba turbūt dabina kiekvieną. Ji sušvelnina žmogaus sielą, pagražina mintį, sulygina patį būdą, net išvaizdą pagražina. (I. Šeinius)
- Kas šneka svetima kalba ir jos nesupranta, tai taip yra, kada medžius kas be kirvio ranto. (D. Poška)

Prisikėlimo parapijos teatro studijos „Žalios lankos“ pasirodymas kalėdinės eglutės renginiuose Anapilio ir Prisikėlimo parapijų salėse

Prisikėlimo parapijos teatro studija „Žalios lankos“ pasirodė kalėdinės eglutės renginiuose 2013 m. gruodžio 15 d. Anapilio parapijos ir gruodžio 22 – Prisikėlimo parapijos salėse. Buvo surengtas spektaklis vaikams pagal K. Gudonytės pjesę *Stebuklų naktis*. Režisierė – Daiva Botyrienė; dailininkės – Akvilė Minkevičienė ir Aistė Minkevičiūtė; muziką atliko Vaclovas Povilonis; dainavo Prisikėlimo parapijos vaikų choras, vadovaujamas Danos Biskienės. Vaidino: Aistė Minkevičiūtė, Tomas Botyrius, Paulius Pacevičius, Inga Girčytė Kinasz, Lina Botyrius, Antanas Balaišis, Greta Pacevičiūtė Ntrs. Aldo Minkevičiaus

ŠYPSENOS

Lankasterio (Kanadoje) vietinis laikraštis neseniai pranešė linksmą žinią:

– Vis dėlto, nors dažnai peikiama, mūsų policija šio to verta. Pernai mūsų miestelyje įvyko penkios dviračių vagystės. Iš pavogtų penkių dviračių policijai iki šiol pavyko surasti jau šešis.

Nuskendus laivui, vokietis ir anglas atsidūrė nedideliame laivelyje. Vokietis atsipeikėjo ir kreipėsi į anglą:

– Ar negalėtum pasakyti kaip toli yra žemė?

– Taip...

– O kokiam atstume?

– Tarp 100 ir 200 pėdų.

– Kurioje pusėje?

– Žemyn į dugną...

(Iš Prano Alšeno knygos *1000 šypsenų*)

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

**2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2**

Tel. (416) 762-8255 Fax. (416) 762-8853

Providing commercial property mortgages for our community

Small Business
Rental Properties

Apartment Buildings
Daycare and more

TAUPOMOJI SĄSKAITA

“TFSA” (Neapmokestinama taupomoji sąskaita)

Kasdieninių kintamųjų palūkanų	1.50%
1 metų	1.65%
2 metų	1.85%
3 metų	2.10%
4 metų	2.20%
5 metų	2.45%

KASDIENINIŲ PALŪKANŲ
TAUPOMOJI SĄSKAITA **1.35%**

“PLANAS 24” Kasdieninių palūkanų čekių / taupomoji

Balansas: \$0 – \$4,999.99	0.025%
\$5,000.00 — \$9,999.99	0.100%
\$10,000.00 – \$24,999.99	0.150%
\$25,000.00 – \$59,999.99	0.250%
Virš \$60,000.00	0.500%

PLANAS 24

Aukštesni
nuošimčiai ir
nemokami čekių
patarnavimai

JAV DOLERIŲ KASDIENINIŲ
PALŪKANŲ **0.10%**

PASKOLŲ NUOŠIMČIAI

NEKILNOJAMO TURTO
PASKOLOS

Atviras, kintamųjų palūkanų	3.25%
Uždarytas, kintamųjų palūkanų	2.85%
1 metų	2.95%
2 metų	3.05%
3 metų	3.25%
4 metų	3.40%
5 metų	3.60%

Komercinės kredito paskolos suteikiamos pagal pareikalavimą

INVESTICINĖ SĄSKAITA

“GIC” INDĖLIAI
(Pelno padalinimas netaikomas)

1 metų	1.55%
2 metų	1.75%
3 metų	2.00%
4 metų	2.10%
5 metų	2.35%
1 metų iškeičiamas	1.35%
1 metų JAV dolerių	0.40%

PENSIJŲ FONDAI

Kasdieninių kintamųjų palūkanų	1.40%
1 metų	1.65%
2 metų	1.85%
3 metų	2.10%
4 metų	2.20%
5 metų	2.45%

RIBOTAS KREDITAS SU
NEKILNOJAMO TURTO
UŽSTATU **3.50%** ir aukščiau

ASMENINĖS PASKOLOS
5.50% ir aukščiau

ASMENINIS RIBOTAS
KREDITAS **7.0%** ir aukščiau

Visi pateikti nuošimčiai
gali būti keičiami
be įspėjimo

PARAMA
www.parama.ca

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

Palankūs nuošimčiai. Malonus ir sąžiningas asmeninis patarnavimas.
2975 Bloor W | 416-207-9239 | Pirm-treč 9-3.30 | Ketv-penk 9-8 | Šešt 9-1
1573 Bloor W | 416-532-1149 | Pirm-treč 9-3.30 | Ketv 9-6 | Penk 9-3.30 | Šešt uždaryta

AKTYVAI per \$220,000,000

ORTODONTĖ

Dr. Skaistė Našlėnaitė
D.D.S., M.Sc., Ortho. Dip., FRCD (C)

Royal York Orthodontics
3029 Bloor Street West

(prie naujos "PARAMOS")

Toronto ON, M8W 1C5

Tel. (416) 207-0885

www.RoyalYorkOrtho.com

Kviečiame mažus ir didelius!

ATA MINDAUGUI PUTRIMUI, brangiam tėveliui mirus,

nuoširdžiai užjaučiame prelatą EDMUNDĄ PUTRIMĄ, visą velionies šeimą ir artimuosius. Telydi Jus paguoda ir dvasios stiprybė šią sunkią netekties valandą –

KLB Toronto apylinkės valdyba

MIRTIES PRISIMINIMAS

Jau praėjo vieneri metai, kai

ATA PETRAS JONIKAS

iškeliavo pas gerąjį Dievulį, nes ten jau buvo pašauktas. Aš jo labai pasiilgstu ir liūdžiu likusi viena. Nes mudu sugyvenome vedybų 67 m., tai per tokį ilgą bendrą sunkų gyvenimą visko iškentėjome.

Už jo sielą bus atnašaujamos Mišios Lietuvos kankinių šventovėje vasario 2 d., 10 v.r. Kas velionį pažinojote, prašau jį prisiminti savo maldose.

Jo liūdi žmona ir plačioji lietuvių giminė

LABDAROS FONDO ŽINIOS

• 2013 m. gruodžio 21 d. mirė Tadas Gurevičius, aktyvus "Labdaros" slaugos namų savanoris nuo šių namų atidarymo 2002 m. Tado iniciatyva buvo sukurtas Slaugos namų tinklalapis, kurį jis prižiūrėjo iki 2013 vasaros. Taip pat nuo 2010 m. buvo svarbus Labdaros fondo įstatų komiteto nagrindėtojas bei naujų įstatų ruošėjas. Labdaros fondo valdyba reiškia gilią užuojautą jo giminei, bendradarbiams bei artimiesiems.

• Valdyba dėkoja Prisikėlimo parapijos labdaros komitetui, kuris padengė siuntos į Lietuvą išlaidas. Ačiū vadovėms J. Čuplinskienei, D. Nausėdieniui bei visiems nariams, kurie prisidėjo prie darbo ruošiant Slaugos namų vartotų baldų bei reikmenų persiuntimą į Lietuvą. Iš viso išsiųsta 6 lovos, matracai, 14 kėdžių, 24 vaikštynės, 8 kėlimo priemonės ir kiti reikmenys.

ATLIEKAME visus vidaus ir išorės remonto darbus. Dažome, dedame grindis, plyteles. Mūrininko darbai – plytos, akmuo. Skambinti Vytautui tel. 905 272-2016 arba 647-400-1153 (cell).

KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ir atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416 588-2808 x 26 dienos metu.

• Dėkojame visiems, kurie prisidėjo prie "Labdaros" slaugos namų vajeaus. Ačiū šiems naujiems aukotojams: \$2,000 – Anapilio moterų būrelis; \$500 – M. Astrauskas, M. Petryla; \$200 – I. Kymantas (a.a. I. ir O. Kymantus), G.R. Paulioniai (a.a.V. Paulionienė, a.a. J. Rinkūnienė), V. Paulionis; \$150 – J. Bukšaitis, M. Mikelėnas-McLaughlin (a.a. A. Pilipavičius), A. Vaišnora; \$100 – A. Bacevičius, J. Bedarf, J.B. Bijūnas, "Hunt's Healthcare", E.A. Jonikiai, Z. Petryla (a.a. D. Mockus), D. Puzeris, A. Žvirblis (a.a. S. Žvirblis); \$50 – R. Bekeris, L. Einikis, T.P. Pargauskai, O. Rimkienė, E. Simonavičienė, I. Urbanavičius (a.a. M. Petronis), Z. Vainauskas; \$25 – C. Pylypiv.

• "Aukšinio pokylio" komiteto posėdis įvyks sausio 13 d. ir Labdaros fondo valdybos posėdis sausio 14 d. 7 v.v. Slaugos namų patalpose. GP

NUOMONĖ

Lukiškių aikštė be paminklo

V. ALEKNAITĖ-
ABRAMIKIENĖ

Pirmasis konkursas dėl Lukiškių aikštės sutvarkymo Nepriklausomoje Lietuvoje įvyko dar 1995 metais, o rezultato nepasiekta. Apmaudu: per 18 metų užauga ir pilnamėčiais tampa vaikai! Paminklo Lukiškių aikštėje idėja ne viena Vyriausybė lyg ir bandė realizuoti, bet nuolat patekdavo į aklavietę. Ryžtingų žingsnių išeiti iš šios aklavietės buvo imtasi Seime 1999 metais A. Stasiškio ir V. Landsbergio iniciatyva, priėmus nutarimą "Dėl valstybės sostinėje esančios Lukiškių aikštės funkcijų". Nutarime pabrėžiama šios didžiausios Vilniuje aikštės sąsaja su okupacinių režimų represijomis ir laisvės kovų istorija, jos istorinė ir urbanistinė reikšmė bei numatoma valstybinė funkcija.

2000 m. rudenį, jau besibaigiant Seimo kadencijai, buvo priimtas įstatymas, kuriuo remiantis aikštės sutvarkymo idėja turėjo būti konkretizuota ir įgyvendinta. Deja, anuometinis Prezidentas, kažkieno galbūt suklaidintas, įstatymą vetavo, o 2000 m. išrinktas "naujosios politikos" Seimas jį panaikino. Tų sprendimų pasekmės mus lydi iki šiol.

Vienas esminių šios aikštės sutvarkymo kliuvinių yra ideologiniai štampai. Faktas, kad aikštė pradėta formuoti okupacijos laikotarpiu, sovietmečiu, kai jos paskirtis buvo propagandinė, neturėtų primesti šiandienos diskusijai nereikšmingo ideologinio šleifo, kuris trukdo susitarti ir tuo gali džiuginti nebent tuos pačius, kurie anuomet dėdavo raudonus gvazdikus prie gerai žinomo paminklo.

Nėra teisinga, kai konkursų sąlygas surašo ir pateiktus darbus vertina tie patys asmenys, išpažįstantys vienintelę meno stilistiką, o kompozicinius klasikinio meno principus tapatinantys su viena ideologija. Tokie asmenys gali

būti ir tendencingai nusiteikę. Kas galėtų paneigti, kad kuriant atminimo ženklą Lietuvos laisvės kovoms Lukiškių aikštėje, reikėtų taikyti monumentalaus žanro principus? Juo labiau nesąžininga siūlyti kūrinius, kurie jau ne kartą dalyvavo kituose, visai kitokios tematikos ir paskirties konkursuose.

Lietuva dėl istorinių aplinkybių stokoja paminklų, skirtų jos istorijai įamžinti, ji patyrė begales išorės smūgių, turėjusių tragiškų pasekmių tautai ir valstybei, tačiau kartu paliudijo ir išskirtinį pasišventusiųjų heroizmą. Lengvabūdiškos manipuliacijos tiesiog įžeidžia atminimą tų daugybės kovotojų, kurie per šimtmečius liejo kraują už mūsų Nepriklausomybę.

Esu įsitikinusi, kad dėl

Lukiškių aikštės monumento mums reikia ne tik svaresnio kultūrologų balso, bet ir visų svarbiausių politinių jėgų konsensuso.

Lukiškių aikštė nėra tik laisvas sklypas Vilniuje, kurį netgi buvo siūloma užstatyti pastatais ir kurio juridinis statusas iki šiol tebėra neaiškus. Todėl reikėtų visiems susitarti dėl visą Valstybę turėsiančio įprasminti akcento. Viena aišku jau dabar: tautai nereikia nei vienadienių eksperimentų, nei tiesmukų ir banalių sprendimų – reikia talentingo kūrinio, kuris vienu akimoku paliudytų visam pasauliui, kas mes esame.

(Iš V. Aleknaitės-Abramienės straipsnio "Būtinai bendras sutarimas dėl Lukiškių aikštės likimo" – TSŽ, nr. 44(387).

Kanados Lietuvių
Lithuanian Canadian

1 Resurrection Rd. Toronto ON, M9A 5G1

Fondas
Foundation

Tel: 416-239-9889
klfondas@on.aibn.com

**Organizacijos įteikite 2014
prašymus iki vasario 16 d.**

**Tapkime Kanados lietuvių fondo nariais!
Remkime lietuviybės veiklą ir išlaikymą!
Prisiminkime savo Fondą gyvybės draudimuose
bei savo testamentuose.**

[našams išrašome pakvitavimus pajamų mokesčių sumažinimui]

affiliated

TEIRAUKITĖS PAS MUS!

RIČARDAS ir RIMA DREŠERIAI

Affiliated Insurance Management Inc.

- visos draudimo paslaugos – namų, automobilio, komercinės, gyvybės
- konkurencinės kainos – pritaikysime planą Jūsų reikmėms
- dėmesingas patarnavimas, lietuviškai arba angliškai

905-845-4201 ♦ 1-888-384-4444

www.affiliatedinsurance.ca ♦ rickd@affiliatedinsurance.ca
344 Lakeshore Road E., P.O. Box 325, Oakville, ON L6J 5A2

**FOUR SEASONS
REALTY LIMITED**
Brokerage,
67 First Street
Collingwood,
Ontario L9Y 1A2

Angelė Šalvaitytė, B.A., Broker
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patarnaus.

705-446-6428
705-445-8500 ext 247
Elektroninis paštas:
angiesalvaitis@rogers.com

**QUEENSWAY – S. KINGS-
WAY – 2 miegamųjų kamb.
CONDO, kampinis, 950 pė-
dų, saulėti kambariai. Sku-
biai parduodamas pomirti-
nis palikimas.**

Prašo \$279,000.

SKAMBINTI

**TEODORUI
STANULIUI,**
broker

**RE/MAX WEST REALTY tiesiog 416-879-4937
ar į namus 416-231-4937**

SVEIKINIMAI

Išleidus kalėdinį *Tėviškės žiburių* numerį, redakcija dar gavo sveikinimų, kurie nebegalėjo būti paskelbti prieš šventes.

MUS SVEIKINO:

Irena Degutienė, Lietuvos respublikos seimo pirmininko pavaduotoja; **Lietuvos respublikos užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamentas**; **Agnė Jakimavičiūtė**, Viešųjų ryšių koordinatorė, Global Lithuanian Leaders; **Algimantas Zolubas**, TŽ bendradarbis; **Virginijus Savukynas** iš Vilniaus; **Juozas Dapšauskas**, 2013-ųjų Sveikatingumo metų iniciatorius; **Juozas ir Anita Černiai**, iš Afrikos; **Prof. Ona Voverienė**, TŽ bendradarbė; **Aldona Žemaitytė**, žurnalistė iš Vilniaus; **Janina Marcinkevičienė**, TŽ bendradarbė; **Angelė Karnienė**, TŽ bendradarbė; **Gustavo Martinez**, Urugvajaus lietuvių kultūros draugijos pirmininkas; **Genovaitė Gustaitė**, TŽ bendradarbė; **Toronto lietuvių** liaudies šokių grupės "Gintaras" nariai; **Rasa Norkutė**, TŽ bendradarbė; **Zigmas Tamauskas**, TŽ bendradarbis; **Laimutė Šimukėnienė** su šeima, TŽ bendradarbė.

TORONTO MAIRONIO LIETUVIŲ MOKYKLA

Toronto Maironio lietuvių mokykla atsisveikino su vedėja Aldona Šimonėliene 2013 m. spalio mėnesį, o "Eglutėje" jai buvo įteikta premija iš Toronto katalikiškų mokyklų tarybos (TCDSB). Iš kairės: Donna Kairys-Wojdylo, TCDSB International Languages vedėja, KLB vicepirmininkė švietimui Virginija Zubrickienė, Aldona Šimonėlienė, vedėja Lidija Puterytė, Carla Marchetti, TCDSB International Languages koordinatorė, Prisikėlimo parapijos klebonas kun. Jonas Šileika, OFM

Darželio mokiniai Kalėdų eglutės pasirodyme 2013 m. gruodžio 14 d.

Toronto Maironio mokyklos 8 skyriaus mokiniai Kalėdų eglutės pasirodyme 2013 m. gruodžio 14 d.

DR. STASYS DUBICKAS

DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington

(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)

Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

(905) 333-5553

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LLB.
PACE LAW FIRM

- ♦ ieškiniai dėl žalos, atsiradusios ryšium su kūno sužalojimu
- ♦ imigracija į Kanadą
- ♦ testamentai ir įgaliojimai
- ♦ palikimų administravimas
- ♦ nekilnojamo turto sandoriai
- ♦ konsultacijos Lietuvos respublikos įstatymų klausimais

295 The West Mall, 6th Floor, Toronto, ON M9C 4Z4

Tel. 416 236-3060 Fax 416 236-1809

Tinklalapis: www.pacelawfirm.com El. paštas: alpace@pacelawfirm.com

SMITH MONUMENT CO. LTD

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiamo lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. (416) 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair)
Toronto, Ontario M6N 3P7

MARGUTIS Parcels

48 Hamptonbrook Dr., Toronto, ON, M9P 1A1

PARCELS TO LITHUANIA

For free pick up in your area
call VIKTOR at

Tel: (416) 233-4601

OR EMAIL TO: pysanka.inc@gmail.com

Lietuvių rašytojų draugijos 2013 m. žiniaraštyje rašoma:

LRD-ja Čikagoje 2013 m. spalio 20 d. suruošė literatūrinę popietę "Pavasaris rudeni". Toje popietėje savo kūrybą skaitė dr. Vainis Aleksa, Eglė Juodvalkė, Leonardas Gogelis, Linas Umbrasas, Kornelijus Jazbutis, Daiva Karužaitė, Vilija Vakarytė. Antanas Paužolis skaitė Doniaus Remio kūrybą. Stasė Petersonienė skaitė Nijolės Gra-

žulienės ir savo kūrybą. Programą gražiai vedė jaunas poetas Linas Umbrasas. Jis su savo mama dainininke Loreta Umbrasiene atliko meninę programą – dainų pynę.

Mūsų mirusieji. 2012-2013 žiemą į Amžinybę iškelavo trys žemaičiai: poetas ir dailininkas dr. Antanas Lipskis, poetas Alfonsas Gričius ir rašytojas Aleksandras Pakal-

niškis, parašęs 23 knygas. Čikagoje staiga mirė poetė Liūnė Sutema-Katališkienė, kuri buvo apdovanota Lietuvoje valstybine poezijos premija. Lietuvoje mirė poetas Marcelijus Martinaitis, palaikęs šil-tus ryšius su LRD-ja ir LRD-jos pirm. Stase Petersoniene.

SKAITYTOJAI PASISAKO

Su palaimingomis šv. Kalėdom ir sveikatos, sėkmės 2014-aisiais! ...Ir iš širdies dėkoju už taip puikiai "įrėmintą" jūsų lape, mylimos, brangios per 60 metų a.a. Gražinos išlydėjimą namoliai, paliekant žemės vargelius, skausmus... ant visam...

Edmundas Petrauskas,
London, ON

Waterside
DENTAL

(905) 271 7171

1252 Hurontario St.
Mississauga, L5G 3H3
www.watersidedental.ca

9th Line
DENTAL

Dr. Gintarė Sungailienė

(905) 785 3900

3945 Doug Leavens Blvd.
Mississauga, L5N 0A5
www.9thlinedental.ca

TORONTO

Anapilio parapijos žinios

• Mūsų aptarnaujamas parapijas Kalėdų švenčių ir Naujų metų proga sveikino: arkiv. Sigitas Tamkevičius, SJ, vysk. Eugenijus Bartulis, vysk. Paulius Baltakis, OFM, vysk. Rimantas Norvila, vysk. Juozas Žemaitis, MIC, vysk. Kęstutis Kėvalas, vysk. Jonas Kauneckas ir vysk. Juozas Preikšas.

• Kalėdiniu metu iš Lietuvos kankinių šventovės Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidotieji: gruodžio 21 – a.a. Regina Tarvydienė, 79 m. amžiaus; gruodžio 30 – a.a. Elena Vanda Kišonienė, 97 m. amžiaus; sausio 3 – pelenai a.a. Kęstučio Tado Gurevičiaus, 72 m. amžiaus, kuris mirė gruodžio 21 d.

• Mirus a.a. Mindaugui Putrimui, 85 m. amžiaus, mūsų parapija reiškia nuoširdžią užuojautą jo sūnui prel. Edmundui Putrimui, jo mamai ir broliui su šeima.

• Gruodžio 28, šeštadienį, pakrikštytas Dean ir Ramunės (Jonušonytės) Beattie sūnus Deivis George.

• Mūsų KLK moterų draugijos skyrius gražiai išpuošė šventovės altorius Kalėdų šventėms gėlėmis.

• Naktį per Bernelių Mišias gražiai giedojo Darijaus Špakausko vadovaujamas parapijos choras ir jaunoji dainininkė Greta Pacevičiūtė. Kalėdų dienos Mišiose giedojo Deimantės Grigutienės vadovaujamas jaunesniųjų “Gintarių” choras ir jaunoji dainininkė Liepa Špakauskaitė, kuri taip pat giedojo Trijų Karalių šventėje kartu su parapijos choru.

• Kalėdų naktį ir dieną po pamaldų visus parapijos salėje kavute bei pyragais ir sausainiais vaišino mūsų parapijos Administracinė sekcija ir Laima Išganaitienė.

• Naujų metų dieną po Mišių parapijos salėje kavutę su pyragaičiais visiems paruošė Laima Išganaitienė. Praeitą sekmadienį, a.a. Petro Gorklio VI mirties metinių proga, po Mišių visus parapijos salėje kavutę ir pyragais vaišino jo žmona Janina Gorklienė.

• Pirmajai komunijai ir Su-tvirtinimo sakramento priėmimui pamokos prasidės sausio 12, ateinančią sekmadienį, po 10 v.r. Mišių parapijos klebonijoje.

• *Žodis tarp mūsų* knygelių sausio-vasario laidą jau galima įsigyti pas Birutę Matulaitienę parapijos salėje sekmadieniais po Mišių.

• Mišios sekmadienį, sausio 12: 10 v.r. už a.a. Antaną (V metinės) ir Eugeniją (I metinės) Grigučius; Vasagoje 2 v.p.p. už a.a. Joną Jakubonį (XXX metinės); Delhi šeštadienį, sausio 11, 3 v.p.p. padėka Dievui Danutės Norkienės 85 m. amžiaus proga.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: \$200 – Gytis Šernas ir jo dukros Asta, Vida ir Silvia (a.a. žmonos ir mamos Editos atminimui); po \$100 aukojo: M. Mikelėnas-McLoughlin (a.a. J. ir V. Mikelėnų atminimui); Alv. Ramanauskienė; \$50 – S. Styrienė (a.a. P. Tumpienės X mirties metinių prisiminimui).

Prisikėlimo parapijos žinios

• Kovo 2 d. – Kaziuko murgė; kovo 5 d. – Pelenų diena; balandžio 11-12 d.d. – vartotų drabužių ir daiktų išpardavimas; balandžio 20 d. – Velykos; balandžio 27 d. – “Vilties bėgimas”; “Kretingos” stovykla – *angliškai kalbantiems* liepos 6-19 d.d.; *lietuviškai kalbantiems* liepos 20 d. – rugpjūčio 2 d.; Šeimų stovykla – rugpjūčio 10–16 d.d.

• Sausio 4 d. palaidota a.a. Ona Girdauskienė. Paliko dukras Rūtą, Ramoną ir sūnų Eugenijų su žmona Rūta, vaikaičius Kristoforą ir Tomą su šeimomis

• Mišios sekmadienį, sausio 12: 8 v.r. už parapiją; 9 v.r. už a.a. Zaren; 11 v.r. už a.a. Aldoną Smailienę; už a.a. Joną Balaišį; už a.a. Zigmą Girdauską (3 m.); už a.a. Sofiją Ripskienę.

Krepšinio žvaigždė Prisikėlimo parapijoje 2013 gruodžio 15 d.

Geriausias kelias į lietuvių širdį yra per cepelinus! Kas galėjo pagalvoti, kad sekmadieninės Prisikėlimo parapijos pamaldos gali pavirsti į susitikimo su krepšinio žvaigžde momentą. Niekio nenujausdami pamaldų dalyviai, kurie pastoviai užsuka į parapijos kavinę, gruodžio 15 d. buvo maloniai nustebinti, kai juos aptarnauti atėjo 21 m. lietuvis, Toronto “Raptors” komandos žaidėjas **Jonas Valančiūnas**. Tikrai taip ir buvo, kad NBA krepšinio žvaigždė tą sekmadienį nusprendė padėti šeiminiškėms virtuvėje gaminti mūsų tautinį patiekalą – cepelinus. Jonui buvo labai svarbu, kad visi jo gerbėjai ir rėmėjai būtų skaniai pavaišinti.

Toronto lietuvių bendruomenė aktyviai remia Joną Valančiūną nuo pat 2011 m., kai jis tapo Toronto “Raptors” žaidėju ir ypač dabar, kai jis yra vienas iš 120 žaidėjų, atrinktų “NBA All-Star” balsavimui. Krepšininkai, surinkę daugiausia taškų, galės žaisti žvaigždžių lygoje New Orleans š.m. vasario 16 d. Šiomet vietos lietuviai aktyviai ėmėsi garsinti jauną žvaigždę organizuodamiesi į komitetus ir skelbdami žinias apie Joną Valančiūną, norėdami surinkti kuo daugiau balsų ir užtikrinti jam galimybę žaisti šiose ypatingose “All-Star” varžybose.

Gražus J. Valančiūno atsidėkojimas jausybei sirgalių cepelinais be abejo padidins balsuotojų skaičių iki begalybės. Visi kviečiami balsuoti užsiregistruojant tinklalapyje <http://www.nba.com/allstars/>.

Andrea Benotas

Išganytojo parapijos žinios

• Pamaldos vyks sekmadienį, sausio 19, 11.15 v.r.

• Pamaldos sekmadienį vasario mėnesį vyks 9 ir 23 d.d. bei kovo mėnesį 9 ir 23 d.d.

• Vasario 9 d. bei kovo 9 d. po pamaldų bus pobūvis su cepelinais.

Lietuvių Namų žinios

• LN valdybos posėdis įvyks sausio 13 d., 7 v.v. posėdžių kambaryje.

Maironio mokyklos žinios

• Pailsėję po švenčių pertraukos, sugrįšime į mokyklą sausio 11 d.

• Žiemos metu būtų gerai, jeigu mokiniai atsineštų persiauti batukus, kad nereikėtų su žieminiais sunkiais batais būti klasėse. **Živilė**

Aukštesniųjų lituanistinių kursų žinios

• 2013 m. gruodžio 14 d. lituanistiniai kursai turėjo savo išvažiuojamą tradicinę pamoką Labdaros slaugos namuose. Per pirmą pamoką kursantai vnyiojo dovanėles ir repetavo savo Advento koncertinę programą. Antros pamokos metu jie dirbo grupėmis: tautosakos rinkimas, metrikos užrašymas, atvirutės piešimas ir pokalbis Advento laikotarpio tema, o vyriausieji kūrė filmą apie Labdarą. Paskutinės pamokos metu kursantai parodė Advento koncertą “Pasidalinkime Kalėdų džiaugsmą”. Po to kiekvienas pristatė savo šeimos Kūčių patiekalus, kuriuos pašventino kun. Aurelijus Kasparavičius, OFM. **Brigita Ručinskienė**, kursų vadovė

AUKOS

Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvas TALKA parėmė *Tėviškės žiburių* leidybą \$3,000 auka. Savaitraščio leidėjai nuoširdžiai dėkoja už paramą, prisidedančią prie lietuvių spaudos išlaikymo Kanadoje.

A.a. Edita Šernienė, inž. Gyčio Šerno žmona, testamentiniu palikimu *Tėviškės žiburiams* paaukojo \$3,000. Savaitraščio leidėjai nuoširdžiai dėkoja už paramą skleisti lietuviškam žodžiui išeivijoje. Prisimeiname velionę, kuri savo auka pratęsia lietuviškojo gyvenimo veiklą ir dalyvavimą.

Muziejiaus-archyvo stogo vajui aukojo: \$2,000 – NN (a.a. Antano ir Genovaitės Sprainaičių atminimui); \$1,500 – V. Pranaitis; \$200 – NN; po \$100 – J.K. Batūros, A. Bacevičius, R. Choromanskytė, T.P. Pargauskai, R. ir A. Žilinskai.

KLKM draugijos Hamiltono skyrius atsiuntė \$100 *Tėviškės žiburių* leidybai paremti.

Prisimindamas savo mylimos žmonos a.a. Aldonėlės 18 metų mirties sukaktį (mirė 1995 m.) Viktoras Kryžanauskas *Tėviškės žiburiams* aukojo \$100.

A.a. Gražinos Petrauskienės, kuri taip mėgo dailių žodį, atminimui R. Vilienė *Tėviškės žiburiams* aukojo \$50.

A.a. Elenai Kišonienei mirus, užjausdama sūnų su šeima, Zita Linkevičienė *Tėviškės žiburiams* aukojo \$30.

MONTREAL

Aušros Vartų parapija

Sveikiname visus parapijiečius ir draugus bei jų šeimas su Naujais metais, linkime visiems sveikatos ir sėkmės.

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas bus mūsų salėje sekmadienį, vasario 16, 1 v.p.p.; tą dieną Mišios bus 12 val. Bus kalba, meninė programa ir vaišės. Laisva auka, organizuoja Montrealio lietuvių bendruomenė.

Gavome sveikinimą mūsų parapijai švenčių ir Naujų metų proga iš Irenos Degutienės, Lietuvos respublikos seimo pirmininko pavaduotojos. Taip pat mus sveikino buvęs mūsų klebonas kun. Kazimieras Ambrasas, SJ. **Inf.**

KLK Moterų dr-jos Montrealio skyriaus metinė šventė įvyko 2013 m. gruodžio 8 d., 10.30 val. Pradėta Mišiomis už gyvas ir mirusias draugijos nares. Šia proga parapijos choras giedojo daugiau, negu visada giesmių, skirtų Marijai. Skaitinius skaitė Joana Adamonytė. Skyrius Mišiose dalyvavo su savo vėliava. Po Mišių salėje klebonas kun. P. Mališka palaimino susirinkusius ir skanias Loretos Polichauskaitės gražiai paruoštas vaišes, kurių metu sveikiname valdybos narę Joną Blauzdžiūniene, sulaukusią 90 m. amžiaus. Jai buvo įteiktas gimtadienio tortas ir puokštė gėlių. Julija Adamonienė paskaitė eiliuotą sveikinimą, o dalyviai pagiedojo *Ilgiausių metų*. Visi neskubėjo skirstytis. **DS**

Šv. Kazimiero parapija

Bernelių Mišios mūsų šventovėje įvyko gruodžio 24 d., 8.30 v.v. Kleb. kun. Paulius Mališka aukojo Mišias, pasveikinęs visus lietuviškai, angliškai ir prancūziškai. Šventovė buvo gražiai papuošta raudonomis puansetijomis ir Kalėdų eglute. Skaitinius skaitė Antoinette Ouellette-Brilvičienė ir Zigmą Skučas. Choras su chorvedžiu Aleksandru Stankevičiumi pradėjo Mišias giesme *Tyliąją naktį*. Klebonas pasakė gražų kalėdinį pamokslą. Po pamokslą choras pagiedojo *Tyli naktis*. Mišių metu ir vėliau salėje svečiai iš Glenview, Illinois, JAV, Stefaniya Rekašytė grojo altu, ir broliukas Nykolas – violončele. Choras dar pagiedojo keletą kalėdinių giesmių. Užbaigiant Mišias klebonas padėkojo A. Stankevičiui ir chorui, Jeannie Benienei, vedėjo padėjėjai, jauniems muzikantams, parapijos komiteto narėms, Lucy Mikalajūnienei, dovanojusiai Kalėdų eglutę šventovei, parapijiečiams ir svečiams. Mišioms besibaigiant stipriai skambėjo giesmė *Linksmų Kalėdų*. Parapijiečiai ir svečiai po Mišių salėje vaišinosi parapijos komiteto paruoštais užkandžiais, vynu ir kava.

Parapijos metinis susirinkimas įvyko parapijos salėje 2013 m. gruodžio 29, sekmadienį, po Mišių. Klebonas kun. Paulius Mališka pradėjo susirinkimą malda, pasveikino visus, padėkojo už atsilankymą, padėkojo parapijos komitetui už jų darbą parapijai ir Mariui Vienožinskiui už sniego nuvalymą nuo šventovės laiptų. Jis pakvietė Linda Visockytę-Poole būti susirinkimo sekretore. Roma Lietuvninkaitė-Pingitore ir Joana Adamonytė sutiko tikrinti rinkimų rezultatus. Klebonas sakė, kad pirma pareiga susirinkimo yra pripildyti parapijos komitetą. Jis padėkojo Antoinette Brilvičienei, kuri baigė komitete pareigas po 6 metų, du sykius sutikus dirbti 3 metus parapijos komitete. Jonas Zienka sutiko įstoti 3 metams į komitetą ir užimti jos vietą. Klebonas taip pat padėkojo Michel Lamothe, kuris nebegali užbaigti savo kadencijos. Romas Išganaitis sutiko užimti jo pareigas dviem metams. Marius Vienožinskas baigė savo 3 metų kadenciją ir buvo išrinktas dar 3 metams aklamacijos būdu. Parapijos komitetą 2014 m. sudarys: kleb. kun. Paulius Mališka, Dana Mickaitė-Héroux, Romas Išganaitis, Alice Skrupskytė, Nijolė Šukienė, Marius Vienožinskis ir Jonas Zienka. Sekė klausimai ir nuomonių pareiškimai. Po diskusijų visi vaišinosi parapijos komiteto paruoštais užkandžiais, pyragais ir kava.

Šv. Elzbietos draugija ruoš kavutę po Mišių sekmadienį, sausio 12. **VL**

ADAMONIS CASTELLI INSURANCES
LABRECQUE, BROUILLETTE, CASTELLI INC.
1001 SHERBROOKE ST.E., SUITE 555, MONTREAL. QUE. H2L 1L3
TEL: 514-286-1985 FAX: 514-286-1981
Joana Adamonis A.I.B.

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec H4E 2A8)

Tel.: (514) 766-5827 FAX: (514) 766-1349

Skautai remia *Tėviškės žiburius*. LSS tarybos pirmininkas v.s. fil. Gintas Taoras *TŽ* parėmė \$300 auka su šūkiu “Lai gyvuoja lietuviška spauda”! Ačiū gerb. pirmininkui už tokį reikšmingą dėmesį mums. Budėkite! **Red.**

Norintys gauti TŽ el. paštu

yra kviečiami atsiųsti žinutę su vardu ir pavarde el. paštu tevzib@rogers.com.